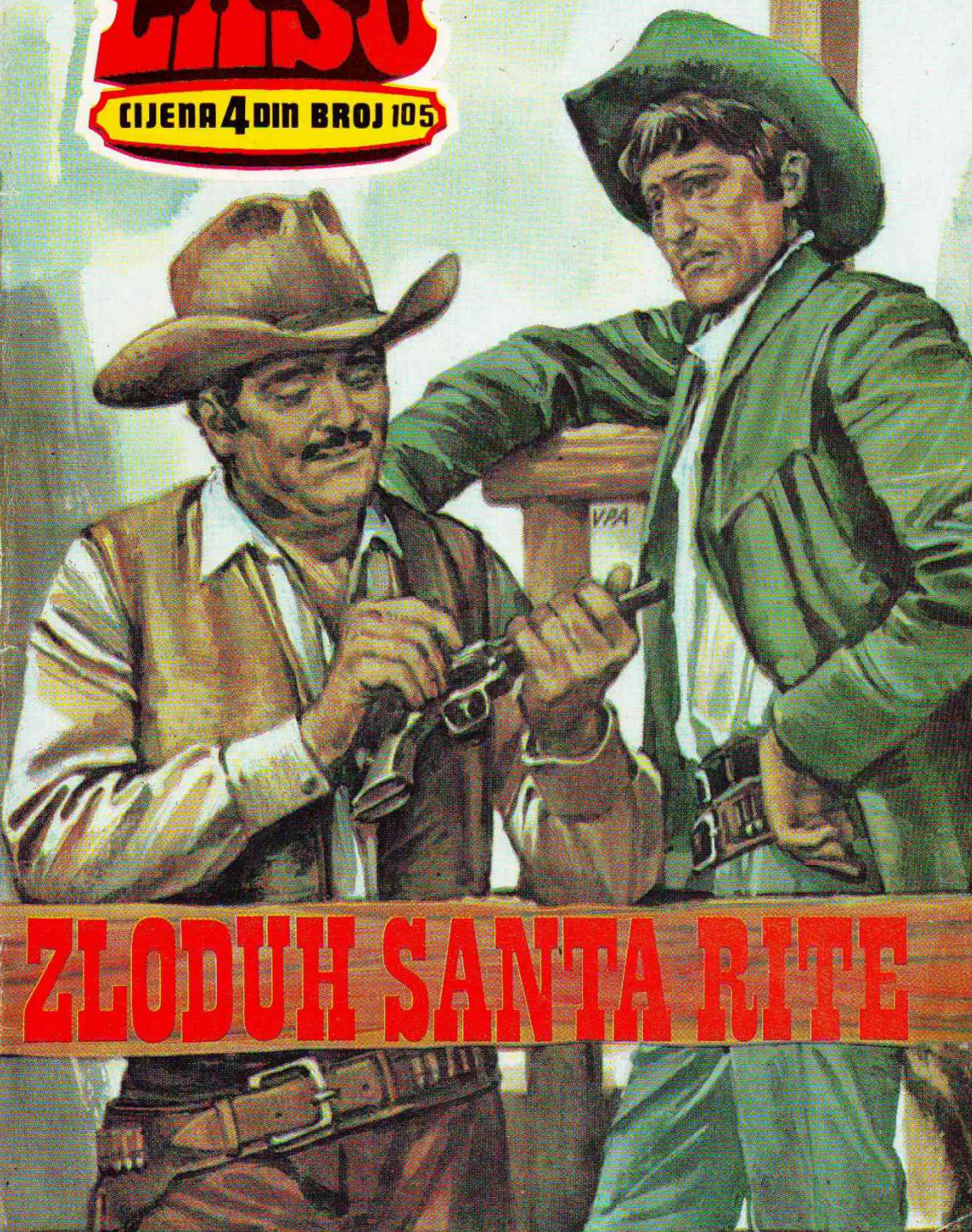

NOVA SERIJA
LASO
CIJENA 4 DIN BROJ 105

ZLODUH SANTA RITE

LEE MARTIN

ZLODUH SANTA RITA

»Laso« Nova serija 1975.

I

U salunu zavlada grobna tišina.

Muškarci koji su još maločas bučno raspravljali i samo po navici okrenuli glave prema okretnim vratima kada su ova tresnula o usku postranu drvenu stijenu, bili su kao uzeti od iznenađenja.

Buljili su u došljaka kao u ružno priviđenje.

Svi ga prepoznaše na prvi pogled iako ga već pet godina nisu vidjeli.

Čovjek je bio srednje visine, odjeven u pohabani haljetak i izbljedjele hlače, čini se one iste u kojima je bio kada ga je odveo jumski šerif.

Lice mu se nešto suzilo, ali to je učinilo još izražajnijim hladan, prodoran pogled njegovih velikih crnih očiju.

Došljak je vidljivo uživao u muku što ga je izazvao. Nije sačekao da se ljudi saberu. Krenuo je prema šanku uz koji se natiskivalo dvadesetak osoba. Oni još uvijek nisu prevladali svoje iznenađenje. Povukoše se ustranu i načine špalir došljaku oko čijih je usana igrao prezriv smiješak.

Čovjek pride šanku i pogleda krupnog plavokosog vlasnika saluna koji je stajao razjapljenih usta ne

znajući što bi s bocom koju je upravo držao u ruci.

— Halo, Sven — ogłosi se došljak visokim, ponešto hrapavim glasom. — Natoči mi viski. Prevalio sam dalek put.

Glas je prenuo ljude. Šišteći, oslobodi im se suspregnuti dah. Jedan od njih odbrza k vratima, odgurne ih i nestane u tamnoj ulici.

Špalir se zatvorio u prijeteci polukrug oko uljeza okrenuta leđima.

Vlasnik saluna odmahivao je glavom.

— Nikada te nisam podnosio, Quincy Jones — promrsio je, golemi mu se prsni koš naduo od uzbuđenja. — Odakle ti smjelost da se pojaviš među nama?

Quincy Jones hladno pogleda plavog Švedanina.

— Odsjedio sam u Yumi pet godina za nešto što nisam počinio — procijedio je. — Slobodan sam čovjek i mogu popiti viski gdje me je volja. I ovdje među vama, u Santa Riti.

— Ali ne kod mene, u mom salunu — uzvрати Sven Lennark. — Previše si zla nanio ovome gradu a da bi mogao biti ovdje i piti moj viski. Uvijek sam govorio da je pet godina premalo za tebe. Ja bih te tada bio objesio.

Među ljudima iza Quincyja čuo se odobravajući žamor. Polukrug se sve više stezao.

— Još ga možemo objesiti! — prodere se resko jedan od njih. — Sjeti-te se Bess McDonald!

Quincy Jones se okrene. Zagleda se u govornika a na licu mu se odražavao bijes.

— Summitt, ti sasvim točno znaš da ja nisam bio taj koji je ustrijelio Bess — oštro odvrati Quincy.

— Ali ti si bio povod za to — priklupi netko iz polukruga.

— Ti i oba tvoja saučesnika sve ste nas gotovo uništili — nadoveže Summitt otrovno. — Morali smo i te kako rintati da se nakon toga nekako održimo.

Quincy Jones pljune.

— Nikada u svom životu nisi teško radio, Summitte — dobaci prezri-vo — krvopija si; siromašnim ljudima koji ne mogu odmah platiti oduzimaš zelenaškim kamatama i ono posljednje što još posjeduju.

Vlasnik dućana Dave Summitt se zagrene. Lice mu oblije rumen. Zamijetio je da u njegovih prijatelja Quincyjeve riječi nisu izazvale negodovanje.

— Ne dopuštam da me jedan razbojnik vrijeđa u mom vlastitom gradu! — dreknuo je. — Ja ću...

— Ništa ti nećeš, Summitt — hladno ga prekinu Quincy Jones. — Ja te nisam uvrijedio. Govorio sam samo istinu. Ne umišljaj da si nešto bolje od mene. Cijeli život nisi ništa drugo radio već varao ljude, bijedna lihvarska dušo.

To je bilo previše za Davea Summitta.

Okrenuo se ostalim ljudima i zakriještao:

Zar takvo što sebi dopustiti?

Težak, zbijen čovjek pride Quincyju Jonesu.

— Čuo si, Jonesu — progundao polako. — Ne želimo te ovdje. Nestani iz Santa Rite i ne pojavljuj se nikada više.

— Zar ćeš me ti istjerati iz grada, Hackette? — upita ga Quincy Jones podrugljivo. Pogled mu se spusti na pojas golema mesara gdje je iz navlake stršila drška četrdesetpetice. Svatko je u gradu znao da je taj revolver naslijeđen, ostavština Hackettova ujaka te da Hackett još nikada nije pucao iz njega.

Butch Hackett odmahnu glavom.

— Za to će se pobrinuti Heck Thomas, a mi ćemo mu u tome pomoći — zabrundao je i povukao se opet među ostale koji su neodlučno stajali uokolo.

Netko se okrenu i potrči prema vratima.

— Dovest ću šerifa! — viknu osvrnuvši se.

Quincy Jones se počeo ceriti. Opet se obratio plavokosom Švedaninu iza šanka.

— I onda, što je sa mojim viski-jem? — upita ga. — Nekako moramo prekratiti vrijeme dok ne stigne Heck Thomas, zar ne? — Opet se okrene ljudima i poviče cerekajući se: — Sve vas pozivam na piće.

Na licima im je vidio gađenje i odbojnost, a to ga je zabavljalo. Nije ni očekivao da će ga ovdje dočekati raskriljenih ruku. Uostalom, to mu je bilo sasvim svejedno. U Santa Ritu vratio se samo radi jedne stvari: htio je uzeti ono zbog čega je proveo pet godina u paklu što se zove Yuma.

Sven Lennark nalije viski u čašu i udari njom o šank pred Quincyjem tako da se gotovo polovina te-

kućine prolila. Onda se okrenu i pođe prema slivniku da bi oprao nekoliko čaša.

Ostali se ljudi povukoše od šanka. Posjedali su uza stolove i tiho raspravljali. Od vremena do vremena mrzovoljno bi bacali poglede na čovjeka koji je sada usamljen stajao pokraj šanka, no nitko se nije odvažio sam poduzeti nešto protiv njega.

Quincy Jones zacijelo nije ništa izgubio od svoje brzine za tih pet godina u Yumi.

Čaša što ju je Quincy prinosio ustima zastane na pola visine, kada su krila okrenutih vrata udarila o uske postrane stijene.

Quincy se nije morao okrenuti, u zrcalu iza šanka vidio je tko je ušao u salun. Odložio je čašu ne popivši ni kapi. Njegova uska košćata ruka sune k boku. Polako se okrenuo i drugom rukom odgurnuo od šanka da bi imao slobodu pokretanja.

Čovjek koji se zaustavio usred prostorije i pun mržnje gledao u Quincyja bio je još mlad. Jones ga prepozna tek pošto ga je pažljivo pogledao. Steve McDonald bio je tada vižlasti, petnaestogodišnji dječarac. Sada mu je moralo biti dvadeset i stasao je u snažna momka.

Steve McDonald nije nosio oružje. Quincy se umirio kada je to opazio. Nije želio da ovdje, u Santa Riti počne pucjavu. To bi mu već od početka pomrsilo planove. Čekao je što će mladić poduzeti.

Steve McDonald, čini se nije znao što bi. Zabuljio se s mržnjom u čovjeka koji je kriv za smrt njegove majke. Tada mu tijelom prođe trzaj. Prišao je korak bliže Quincyju.

— Vi ste Quincy Jones, je li tako? — izusti promuklo. Rekao je to posve tiho ali je Quincy po drhtanju u njegovu glasu razabrao koliko je mladić bio uzbuđen.

Quincy kimnu.

— Sasvim si se lijepo razvio, McDonald — reče.

Steve McDonald je šutio i dalje gledao u Jonesa. Tada je, čini se, donio odluku.

— Dugo sam čekao da vidim ubojicu svoje majke — procijedi. — I pripremio sam se za taj trenutak, Jones. Ubit ću vas.

Quincy se smješкао.

— Možda još to nisi zamijetio — uzvratilo je — ali zaboravio si svoj revolver, mladiću!

Steve McDonald odmahnu glavom.

— Namjerno sam ga ostavio kod kuće — objasnio je — da vam ne bih olakšao posao. Sam ću odrediti vrijeme; prvo zrno će vas pogoditi, ali ne i ubiti. Ležat ćete predamnom u blatu i preklinjati me za milost, a tada ću vas ubiti isto tako nemilosrdno kao što ste vi usmrtili moju majku.

Quincyju je bilo jasno da Steveova prijetnja nije prazna tlapnja. U njemu je polako rasla srdžba. Nije se plašio tog klipana, ali ga je ljutilo to što čitav grad vjeruje lažnoj priči o njemu i njegovu prijatelju Johnu Claytonu.

— Bljuješ prilično krupne riječi, dječake — odgovorio je hladno. — Zar ti nisu rekli da ti je vlastiti otac ubio majku?

Quincy je bio suviše ljut da bi vodio računa o obzirnosti. Vidio je kako momak guta slinu, dok su mu oči malo iskočile a ruke mu se stis-

nule u pesnice. Quincyjeve riječi pogodile su ga poput udarca bičem.

Bio sam prisutan, momče — nastavi Quincy. — I ne bih mogao reći da li je hitac tvoga oca bio slučajan ili namjeran.

Steve McDonald kriknu. Žile na sljepoočicama mu nabreknuše, krv mu se uzburkala. Podigao je šake i nasrnuo na čovjeka pokraj šanka da bi mu s usana izbio to što mu se činilo prijavom laži.

Quincy Jones nije bio u naročitoj fizičkoj kondiciji, jer od izlaska iz kaznionice nije svom iscrpljenom tijelu priuštio ni malo odmora. Želja za osvetom natjerala ga je najkraćim putem u Santa Ritu.

Nije se želio upustiti u tučnjavu s momkom. Ruka mu poleti opasaču i trgnu revolver, no prije no što ga je uspio uperiti u mladića osjeti strahovitu bol u ručnom zglobu.

Revolver odleti na daščani pod.

Quincy u posljednjem trenutku skoči ustranu; još je uspio žestoko udariti mladića tako da je ovaj nalletio na šank.

Quincy se okrenuo. Uzeo je čašu s viskijem sa šanka i prolije tekućinu Lennarku u oči; Švedanin mu je naime, kundakom sačmarice izbio revolver iz ruke.

Vlasnik saluna, psujući, naleti na policu. Čaše, zazvečaje, dvije boce padnu s police i razbiju se iza šanka. Sven Lennark je trljao oči ali to mu je, čini se, samo pojačalo bol jer je glasno zatulio.

Steve McDonald se ošamućen, odbauljao nekoliko koraka od šanka. Jones se ponadao da će neuspjio napad otrijezniti momka, ali Steve McDonald, čini se, još više je bio bijesan.

Quincy Jones pogleda svoj revolver, koji je na udaljenosti od oko tri metra ležao na podu pred šankom. Ako mu se posreći da mladića još jednom propusti uprazno, mogao bi se dokopati oružja i njime ga urazumiti.

Quincy tiho opsova, kad je krajikom oka opazio neolicinu ljudi kako napuštaju svoja mjesta i prilaze šanku. Pripremali su se za zajednički napad.

Znao je da se mora domoći revolvera, inače će ga mlatiti dok mu ne polome sve kosti.

Pošao je prema Steveu McDonaldu kao da ga namjerava napasti, ali u posljednjem trenutku skoči ustranu, baci se na koljena i pošegne za revolverom. Osjeti olakšanje kad je u dlanu osjetio njegov držak.

Slijedećeg trenutka prodorno krikne. Peta nečije čizme zasvrdlala mu se u nadlaniću. Quincy pokuša izvući ruku. Bol je postajala nepodnošljiva.

Podigao je pogled i ugledao izobličeno lice Bucha Hacketta. U mesarovim svijetlim očima nije otkrio mržnju, nego sadistički užitak u mučenju, a to je u Quincyja izazvalo žmarce po leđima, pa je za trenutak zaboravio na bol.

Drugom je šakom udario Hacketta u cjevanicu. Teški čovjek još mu je čvršće nagazio na ruku.

Quincy prodorno kriknu kad mu je pukla kost jednog prsta. Bacio se glavom na glomaznog mesara, tako da je ovaj izgubivši ravnotežu, uz mukli tutanj tresnuo na daščani pod.

Quincy Jones se uspravi na koljena. Pokušao je izmrcvarenom rukom dohvatiti revolver. Nije uspio.

Opet se u njegovu vidokrugu pojavi nečija noža i odgurne mu oružje. Ono sklizne pored Butcha Hacketta koji je glupava izraza lica čučao na podu i onda se složio ispod nekoliko stolica.

Quincy je čuo lupkanje stolica. Slutio je što slijedi: premlatit će ga. Ako mu se posreći možda će i ostanu u životu poslije te neravnopravne tučnjave. Ali hoće li tada još osjećati želju za odmazdom i za nju smoći hrabrosti, na to nije stigao ni pomisliti.

Kad se uspravio, priskočio mu je s leđa Steve McDonald i udario ga iz sve snage šakom iza uha. Quincy padne na lice. Jeknuo je kada je desnom rukom pokušao ublažiti pad. Bol se penjala uz ruku i prijetila mu nesvjesticom. U prvi mah Quincy htjede ostanu na podu i simulirati nesvjesticu, no tada pomisli kako su ovi ljudi spremni da nastave udarati onesviještena čovjeka.

Mržnja prema tim ljudima što se u njemu nataložila za pet godina provedenih u Yumi, opet ga osovi na noge. Izbjegne novom, divljačkom zamahu Butcha Hacketta, koji se opet podigao, i svom ga snagom udario nogom u cjevanicu.

Div je širom razjapio usta ni ne jeknuvši, a zatim je tresnuo na stražnjicu.

Quincy nije gubio vrijeme. Hitro se okrenuo i zabio ljevicu u lice mladom Steveu McDonaldu. Ovome je prsila usna, krv mu je briznula na košulju.

Još jedna šaka odsjedne na Quincyjevu uhu. Oteturao je do šanka. Vidio je plavu kosu Svena Lennarka odmah do sebe. Htio je izmaći, ali Švedanin ga je već bio uhvatio.

Moćnom ga je šakom zgrabio za kosu i udario mu lice o šank.

Bol više nije osjećao. Krv mu je potekla iz nosa. U djeliću sekunde, dok mu je Lennark opet trgnuo glavu uvis da bi njom još jednom udario o šank, spazio je na šanku veliku crvenu mrlju.

U Quincyjevim je ušima šumjelo kao da se našao pod vodopadom. Kao izdaleka razabirao je viku ljudi; pomislio je da će ga sada zacijeliti ubiti. Nije se više mogao braniti. Ruke su mu nemoćno visjele uz tijelo. Čudilo ga je samo to što je još pri svijesti.

Kad mu je Švedanin pustio kosu, bez snage se skljkao na pod pokraj šanka. Netko ga je nogom udario u rebra.

Zvijezde su mu zaigrale pred očima. Ponovo se sjeti prijatelja Johna Claytona kojeg je tada, prije pet godina, pokušao nagovoriti da zajedno provale u banku u Santa Riti: Clayton je samo odmahivao glavom i nazivao ga beznadnim ludakom.

Quincyeva glava klone na daščani pod i on pomisli kako bi bilo bolje da je tada poslušao Claytona.

Opet ga osoviše na noge. Iz posjekotine na čelu liptala mu je krv i curila preko očiju. Kao kroz crvenu koprenu vidio je pred sobom mržnjom izobličeno lice Stevea McDonalda koji se opet spremao na udarac.

Quincy htjede izmaknuti, ali glava mu se ni za dlaku nije pomakla i snažna mladićeva šaka odbaci je poput lopte.

Dovršite već jednom, pomisli Quincy Jones. Bio je umoran, silno umoran. U tom bi trenutku koješta dao da bude mrtav.

Kao kroz debelu naslagu vate začuo je pucanj koji je rastjerao ljude oko njega, osjetio je kako ga ispuštaju ruke koje su ga držale.

Poput marionete lišene uzica složio se na pod. Izubijana mu je glava udarila o potporanj za noge na podnožju šanka. I Quincy Jones napokon utone u blagotvornu nesvjesticu.

II

— Sada ste zacijelo silno ponosni, jeste li? — reče bijesno šerif Heck Thomas, držeći u ruci revolver iz kojeg se prema stropu izvijao bijeli pramićak dima.

Steve McDonald spusti ruke i pogru glavu. Košulja mu je bila poprskana krvlju iz raspucanih usana, a preko brade cijedile su mu se krvave niti.

— Rekao je da je otac namjerno ustrijelio moju majku — promrm-ljao je.

Heck Thomas mu priđe korak bliže.

— Idi kući, Steve — rekao je, a u glasu mu se nazirala sklonost prema tom momku. Koliko god nije podnosio Josepha McDonaalda utoliko je više volio njegova sina Stevea. Heck Thomas bi se često pitao da li je to samo zbog toga što je nekoć volio Steveovu majku koja se poslije udala za Josepha McDonaalda, jedinog čovjeka koji je mogao pomoći njezinu ocu i njegovoj beznadno zaduženoj farmi. Bess McDonald je jednom, nakon mnogo godina, priznala Hecku koliko je bila nesretna sa Josephom i od onda je Heck zamrzio bankara.

Heck Thomas gurnu Stevea prema vratima i ovaj bez otpora izađe.

Kada se šerif opet okrenuo, očim mu poprimiše onaj tvrdi sjaj kojeg su svi stanovnici Santa Rite dobro poznavali. Heck Thomas se vratio u stvarnost. Ljudi su stajali uokolo kao da su zatečeni pri krađi. Neki su od njih navrat-nanos nestali iz saluna.

Sven Lennark je izvukao krpu i pokušao sa šanka neopazice obrisati lokvu krvi. Izgledao je poprilično zbunjen i zacijelo se pitao što ga je navelo na tako surov postupak prema bespomoćnom čovjeku. Možda to što je zbog njega prije pet godina izgubio gotovo pet tisuća dolara, svu svoju uštedevinu za loša vremena.

Butch Hackett je samo slijegao ramenima. Nije shvaćao zašto šerif diže toliku prašinu zbog te beznačajne tučnjave.

Samo se Dave Summitt još nije primirio. Bijesno je dobacio šerifu:

— Ta svinja se još usuđuje ovdje pojaviti i sve nas vrijeđati — reče smrznjom. — Zar da pri tome ostanemo mirni i progutamo njegove prijevare riječi.

Heck Thomas se okrene k njemu. Vidio je po odjeći da Summitt nije sudjelovao u tučnjavi, pa se nasmiješio; znao je pouzdano da to nije proizašlo iz trgovčeve suzdržljivosti: Summitt je jednostavno bio suviše velike kukavica da bi na nekoga digao ruku, čak i na čovjeka kojeg su drugi već prematili gotovo do besvijesti.

— Zašto se ti petljaš? — upita ga Heck Thomas podrugljivo. — Kao što vidim, ti se nisi uključio u svečanost. Zacijelo si suviše plemenit da bi nekoga tukao, je li?

Dave Summitt pocrveni kao rak. Kao i svi ostali, jasno je razabrao porugu. Sjetio se da su ljudi u salunu koje je oduvijek smatrao svojim prijateljima, šutjeli dok ga je Quincy Jones klevetao.

Okrenuo se kao pokisao i napustio salun. Odlučio je da dobro razmisli koga će odsad smatrati prijateljem a koga neće.

Heck Thomas je spustio revolver u navlaku, prišao šanku, prignuo se i oprezno okrenuo onesviještenoga na leđa.

Quincyjevo lice bilo je umazano krvlju. Posjekotina na čelu široko je zjapila. Nos mu je bio iskrivljen, očito slomljen.

Šerif počeo mahati glavom. U svom zvanju, u kojem je već trideset godina, imao je posla s mnogo surovosti i nasilja, no nešto slično ovome još nije vidio. Žitelji Santa Rite kao da su bili sišli s uma.

Skinuo je s vrata maramu i obrišao Quincyjevo lice. To nije mnogo pomoglo, rana na čelu još je krvavila.

— Dovedi Doca, Olivere — reče suhonjavu čovjeku koji ga je doveo u salun.

Oliver Greenfield smjesta potrči. Bio je sretan što u vrijeme tučnjave nije bio u salunu. Iskreno rečeno, nije bio baš sasvim uvjeren da i on ne bi priložio koji udarac po Quincyju, jer je i on zbog pljačke u banci izgubio svu uštedevinu. Potrčao je pokraj svoje staje za iznajmljivanje i ubrzo zatim zalupao na vrata liječnikove kuće.

Heck Thomas je podigao Quincyja i položio ga na šank. Sven Lennark se bunio ali mu je oštar šerifov pogled zaćepio usta.

— Je li mrtav? — upita Butch Hackett. Riječi su mu zvučale ravnodušno i šerif bi se okladio da je Hackett doista bio takav. Njemu bi, po svoj prilici, bilo drago da Jones nije više u životu. Tako se najlakše rješavaju problemi.

— Ti bi ga već dokusurio da se nisam pojavio — uzvratil šerif ozlojeđeno.

Mesar slegnu ramenima.

— Ja sam se samo branio — uzvratil.

Heck Thomas se tiho nasmije.

— To sam vidio — procijedi. — Svi ste se vi samo branili.

— Da nije izazivao dječaka nitko ga ne bi dirao do tvoga dolaska — tiho uskoči Sven Lennark. — Ali ono s majkom bilo je za dječaka previše. Jones se prvi mašio revolvea...

— On ne bi pucao — odvrati Heck Thomas. — Dobro je znao da ga tada ništa ne bi spasilo konopca.

— Nisam htio reskirati — promrmlja Švedanin.

Heck odmahne, nije htio slušati isprike. Za ovo ovdje jednostavno nije bilo opravdanja.

Šerif se sklonio ustranu kad se pojavio Doc Gardiner. Liječnik pogleda onesviještenog i obrve mu se podigoše uvis. To mu se dogodilo posljednji puta, koliko se Heck mogao prisjetiti, kada je Susann Albury rodila trojke.

— Pod kakvim li se krdom našao? — zabruna Doc. Njegovo izbrazdano, crveno lice izražavalo je negodovanje. Neko je vrijeme nismo promatrao ozljede na licu Quincyja Jonesa, a tada prode prstima kroz svoju snježnobijelu kosu.

— Neki od tih bivola još stoje tu uokolo — reče Heck Thomas.

Doc progunda nešto što nitko nije razumio. Zacijelo ga uopće nisu zanimale okolnosti u kojima je došlo do tih ozljeda. Otvorio je svoju torbu i stao iz nje vaditi stvari stavljajući ih na šank, a zatim pokaže prstom na bocu viskija.

Sven Lennark se htjede suprotstaviti. Drugi pokret prstom slomi njegov otpor. Pružio je Docu bocu. Lennarkova prigušena kletva nije ni najmanje zasmetala doktoru Gardineru.

Liječnik natopi viskijem bijelu lanenu krpu i obriše krv s Quincyjeva lica. Ubrzo zatim rana je prestala krvariti. Spretnim pokretima Doc počne šivati ranu na čelu. Quincy se nije ni pomakao.

Kada je završio sa šivanjem, liječnik naredi Butchu Hackettu i Svenu Lennarku da onesviještenoga prenesu u njegovu kuću. Zgranuti, njih dvojica odvrata da će se radije dati objesiti nego da učine nešto za toga štakora.

— Pa dobro — reče Doc Gardiner — ali ne obigravajte oko mene i ne moljakajte me kad se jednoga dana razbolite ili vam u debele trbušine zabasa koje zrno.

Svenu Lennarku je bilo lakše nego Butchu Hackettu. Mogao je psovati na švedskom i tako iskaliti sav jad što ga je tištao. Butch Hackett je, naprotiv, morao držati jezik za zubima da ne bi još više razjario Doca.

Heck Thomas se oslonio na šank i promatrao kako dva snažna muškarca dižu Quincyja Jonesa. Zlurado je frkao lijevi vrh svojih brkova i upravo se htio mašiti boce viskija što je još stajala na šanku, kada Quincy glasno zastenje.

Heck se u tri skoka našao pokraj Jonesa. Pridržao ga je, a Jones se desnom rukom uhvatio za glavu i jeknuo od bola.

Na Quincyjevoj nadlanici spazi udubljenje podliveno krvlju. Opsovao je srdito. Još su mu i ruku zgazili!

Digao je pogled i ugledao hladne oči Quincyja Jonesa što su ga netremice gledale. U njima nije bilo boli, samo mržnja, neobuzdana mržnja.

— Jones — izusti Heck Thomas — nisam vjerovao da ćete se odvažiti da dodete ovamo.

Quincy prešuti odgovor. Podbočio se lijevom rukom i pokušao se priditi.

Heck Thomas ga uhvati za desni lakat da bi mu pomogao.

Quincy Jones ga bijesno odbije od sebe.

— Ostavite me na miru, šerife — prosiktao je.

Heck Thomas se povuče za korak. Shvaćao je tog čovjeka i divio se njegovoj silnoj volji. Vidio je kako se Jonesovo lice izobličilo od napora. Prošle su gotovo tri minute dok je, napokon, zanoseći se, stajao na nogama.

Sven Lennark i Butch Hackett buljili su u njega raskolačenih očiju. Energija tog suhonjavog čovjeka duboko ih se dojmila. Prenuli su se od iznenađenja tek kada su se okretna vrata zaljuljala iza Quincyja.

Šerif htjede poći za njim, jer nije mogao vjerovati da će se održati na nogama. Zacijelo je namjeravao do male kolibe od ilovače u kojoj je živio s majkom do njene smrti i do svoje zlosretne namjere da se brzo obogati provalom u banku u Santa Riti.

Ali Heck Thomas je odlučio da još sačeka. Popit će najprije jedan viski. Kasnije će poći prema Quincyjevoj kolibi i po svoj prilici će ga negdje na putu morati pokupiti.

Sven Lennark je opet stajao iza pulta. Držao je u ruci bocu viskija i nalijevao čašu za Hecka.

U tom trenutku odjekne mukli pucanj sačmarice.

Sven Lennark, preplašen, prolije viski pokraj čaše. Butch Hackett, koji je upravo krenuo da napusti salun, zastane pred vratima i okrene se u nedoumici šerifu. Činilo se da je Butch jedini u salunu koji nije shvatio što znači taj pucanj.

Hecku Thomasu nije bila potrebna ni sekunda da reagira. Projurio je pokraj Hacketta nogostupom prema zapadnom dijelu grada gdje se nalazila Quincyjeva koliba.

Nije morao daleko trčati.

Nakon pedesetak metara spazio je tamnu sjenu što je ležala nasred glavne ulice. Osjećaj ledene hladnoće prostruji mu tijelom, pred očima mu iskrснуše događaji od prije pet godina. Počinje li sada sve iznova? Ili je ovo završna točka tih događaja koji nikada nisu sasvim rasvijetljeni?

Heck Thomas klekne pored bezživotne spodobе na ulici. Nije bio nimalo iznenađen kad je spazio bijeli ovoj oko glave. Znao je da to može biti samo Quincy Jones.

Ležao je na leđima. Velike crne oči bile su mu širom otvorene ali u njima više nije bilo života. Ukočeno su zurile u vedro zvjezdano nebo.

Heck Thomas tiho opsova u sebi. Ako je ubojica mislio da se Quincyjevom smrću sve završava, onda se

temeljito vara. Prije pet godina Heck nije imao mogućnosti da otkrije je li Quincy govorio istinu pred sudom, no to umorstvo je sada na tu priču bacilo novo svjetlo. Heck Thomas bio je sada gotovo siguran da Quincy Jones i John Clayton nisu tada lagali.

Šerif uhvati mrtvaca ispod pazuha da ga podigne, no naglo povuče ruke: u bljedom svjetlu zvijezda vidio je da su mu rukavi košulje natopljeni krvlju.

Polako je okrenuo Quincyja na trbuh.

Jedan je čovjek iskrснуo pokraj njega. Bio je to Oliver Greenfield vlasnik staje za iznajmljivanje. U ruci je držao stajsku svjetiljku. Nemirni plamičak bacao je žmirkavo svjetlo na strašnu ranu u Quincyjevim leđima.

Polovica desne strane bila mu je gotovo raznesena.

Ubojica se nalazio najviše dva metra od Quincyja kada je ispalio obe cijevi svoje sačmarice. Od užasa Oliveru Greenfieldu ispadne svjetiljka iz ruke. Staklo se razbi, petrolej se razlije i upali.

Heck Thomas je bio blijed kao krpa.

Ubojica je išao na sigurno; Quincy je bio tako ošamičen da ga nije ni čuo.

Heck je uvijek mislio da će predvečerje svoga života proživjeti u Santa Riti. Nigdje drugdje nije imao toliko prijatelja. No sada je bio čvrsto riješen da stavi sve na kocku kako bi uhvatio Quincyjeva ubojicu i otkrije tko je prije pet godina lagao: Quincy Jones ili Joseph McDonald.

III

— Pozovi grobara — reče Heck Thomas Oliveru Greenfieldu. Vlasniku staje pozelenjelo je lice. Grčevito je kimnuo i potrčao.

Šerifove su oči bile uprte u kuću udaljenu desetak metara na suprotnoj strani glavne ulice. Usnice su mu se stisnule u tanku crtu. Odjednom osjeti silan umor i za tren pomisli da odustane od svoje namjere, da ode kući i legne u krevet. Bio je uvjeren da mu nitko u Santa Riti ne bi prigovorio da je povrijedio svoju službenu dužnost.

Šerif odmahne glavom. Ipak to nije mogao učiniti poslije svega onoga što se večeras odigralo. Sabrao se i čvrstim koracima krenuo prema velikoj kući.

Bila je to banka Santa Rite.

Heck Thomas se začudio. Inače je pred zgradom banke uvijek bila upaljena svjetiljka. Sada je sve bilo u tami. Prošao je pokraj glavnog ulaza i prišao stubištu što je sa strane vodilo na prvi kat gdje je bio privatni stan Josepha McDonalda.

Heck Thomas izvadi kolt i drškom zalupa o teška hrastova vrata. Udarci su muklo odjekivali u noćnoj tšini.

Šerif je vjerovao da će proći neko vrijeme prije no što će mu otvoriti. Prevario se. Već nakon nekoliko sekundi na okancu u vratima zatitra svjetlost.

To je bio Steve McDonald.

Široko otvorenih očiju buljio je u šerifa. Strah mu se zrcalio u očima. Još je imao na sebi krvlju poprskanu košulju.

Heck Thomas se preplaši. Zar je dječak u svojoj srdžbi ispalio smrto-

nosnu sačmu? Osjetio je kako mu srce divljački lupa i pomisli kako nije više baš najmlađi. Na takva uzbuđenja nije više bio naviknut.

— Mogu li ući, momče? — upita ga.

Steve McDonald kimnu i skloni se ustranu da bi propustio šerifa.

Heck Thomas uđe u prostrano predsoblje iz kojeg su sva vrata vodila u ostale prostorije. Veoma je rijetko navraćao ovamo, posljednji put prije pet godina kada je iz banke prenio mrtvu Bess McDonald.

Učinilo mu se kao da se sve to tek jučer dogodilo. Vidio je pred sobom Bessino beživotno lice i sjetio se suza koje mu tada potekoše niz obraze. Nije ih se stidio.

Otvore se jedna vrata. Taman glas trgne ga iz razmišljanja. U očima mu se zaiskri hladan sjaj kada je u okviru vrata ugledao zbijena čovjeka polučelave glave koja je odbljeskavala svjetlost petrolejke što ju je Steve držao u ruci.

— Zatvori vrata, Steve — reče Joseph McDonald. — Postaje hladno.

Steve se žustro okrene i spusti zasun na vratima. Svjetlost petrolejke crtala je poigravajuće sjene na drvom obloženim zidovima predsoblja. Heck Thomas zamijeti da dječaku dršću ruke.

— Što tražite ovdje usred noći, šerife? — zapita Joseph McDonald. Na sebi je imao jutarnji ogrtač.

Heck Thomas spusti pogled. Bio je pomalo razočaran kada je na bankarovim nogama ugledao pustene papuče. Ali što je zapravo očekivao? Da će ga Joseph McDonald dočekati na vratima s još zadimljenom saćmaricom?

— Niste li čuli pucanj s ulice? — upita Heck.

Joseph McDonald nabra obrve.

— Naravno da sam ga čuo, grmnuo je kao iz topa. Trgnuo me je iz sna. — Načas je zašutio. — Samo, ne shvaćam zašto ste nakon toga došli baš u moju kuću.

Heck prokune u sebi. Morao je znati da Joseph McDonald nije bio čovjek kojeg se može lako zaskočiti. Sada se sam doveo u glup položaj. Najradije bi se okrenuo i otišao bez riječi.

Zamijetio je pobjednički smiješak što je zaigrao oko debelih bankarovih usana. Obuze ga bijes. Tijelo mu se ukruti.

— Rado bih pogledao vašu i Steveovu sačmaricu — izusti tvrdo Promatrao je izraz lica Josepha McDonalda, ali na glatku suncem opaljenom licu, nijedna se crta nije pomakla. Okrenuo se dječaku.

— Gdje ti je sačmarica, Steve? — upita ga. — Molim te donesi je. — Onda se opet obrati bankaru. — Zacijelo nemate ništa protiv toga da mi pokažete i vašu pušku, ili ...?

Heck zamijeti srdžbu u tamnim bankarovim očima, ali taj je čovjek potpuno vladao sobom.

— Ne znam što želite postići tom drskošću, šerife — procijedio je tiho — ali možete biti sigurni da ovaj slučaj time neće biti zaključen. — Rekavši to okrenuo se i vratio u sobu.

Steve je pošao za njim, a Heck Thomas za Steveom. Ušli su u dnevnu sobu. Bila je to prevelika prostorija. Kao cio moj stan nad šerifskim uredom, pomisli Heck Thomas.

Iz ormara za oružje pokraj otvorena kamina Joseph McDonald izvađi dvije puške. Jednu od njih pruži

Steveu koji je petrolejku stavio na okrugli stol u sredini sobe. Šerif je poznavao obje puške. Nije morao ni pogledati inicijale na kundacima. Pomirisao im je otvore cijevi.

Nije drugo ni očekivao.

Iz pušaka nije pucano najmanje tjedan dana.

— Hoćete li mi, molim vas, objasniti što sve ovo treba da znači? — upita bankar. — Zasada samo znam da je na ulici odjeknuo pucanj i da za to sumnjate jednoga od nas dvojice. Što se dogodilo na ulici?

Heck nije mogao drugačije. Morao se diviti hladnokrvnosti toga čovjeka. Zaustio je da nešto odgovori kad će Steve:

— Oče — počeo je, a glas mu je podrhtavao od straha. — Quincy Jones se vratio u grad. Potukli smo se s njim u salunu i onda ...

Joseph McDonald prekine sina.

— Jezik za zube, dječake — reče brzo, kao da je strahovao da bi se dječak mogao izlanuti pred šerifom. Tek je sada, činilo se, zamijetio kako mu sin izgleda.

— Što je to s tobom? — upita ga nabravši čelo.

— Upravo ti rekoh oče, da smo se ...

Ovaj put momka prekine kratak pokret šerifove ruke. Joseph McDonald pogleda u šerifa.

— Dobro Quincy Jones je opet ovdje. Odsjedio je dakle svojih pet godina. Kakve to veze ima s pucnjem?

Heck Thomas postane nesiguran. Ako Steve McDonald dosada nije ništa rekao ocu o Quincyju, odakle bi on znao da se Jones vratio? Nije li na sasvim pogrešnom tragu? Skri-va li se iza tog ubojstva netko drugi?

— Jones je prepolovljen dvostrukom porcijom sačme — objasni Heck Thomas.

Joseph McDonald zurio je u šerifa, ali Heck je imao osjećaj da ga i ne vidi. Heck Thomas bi koješta dao da može proniknuti bankarove misli.

— Došli ste, dakle, k meni jer sumnjate da sam ja ubio Jonesa — reče otegnuto. — Drugim riječima vi pretpostavljate da sam tada, za suđenja, lagao ja a ne ništavni razbojnik koji mi je provalio u banku.

Heck Thomas osjeti da ga bankar pokušava uvući u klopku. Obreo se sada u izrazito nepovoljnom položaju, pošto je ustvrdio da ni iz jedne od dviju pušaka nije pucano.

— Žao mi je što sam vas uznemirio, McDonalde — promrsi usiljeno. — Shvatit ćete da sam morao izvršavati svoju dužnost.

Naklonio se kratko, stavio šešir na glavu i pošao natrag u predsoblje. Steve ispruži ruku kao da bi želio zadržati šerifa, da mu još nešto kaže, ali zapovjedni pokret očeve ruke prisili ga na šutnju.

Dok je Heck Thomas otvarao teška hrastova vrata, čuo je kako Joseph McDonald prigušeno govori.

— To nisi budzašto učinio, Thomase.

To nije bilo namijenjeno Heckovim ušima, ali šerif je imao izuzetno oštar sluh. Te su ga riječi samo učvrstile u odlučnosti da ovu stvar istjera na čistac.

Nije vjerovao Josephu McDonaldu. Taj je čovjek bio surov, bezosjećajan. To je saznao od Bess. McDonald je gazio preko lešina ako je time mogao proširiti svoju moć i povećati bogatstvo.

Heck Thomas je koračao nogostupom prema svom uredu. Na suprotnoj strani, pred salunom, još je stajala skupina ljudi i živo raspravljala. Grobar je u međuvremenu otpremio Quincyjev leš.

Heck Thomas baci pogled na ljuđe pred salunom. Znao je kako izgajati od znatiželje da saznaju što je tražio u McDonaldovih, ali nije imao ni malo volje da im prizna svoj poraz.

Zatvorio se u svoj ured. Sjeo je za pisaći stol, bacio šešir na kuku o zidu i rukama podbočio glavu.

Sada je morao temeljito porazmisliti.

Joseph McDonald će ga pokušati uništiti nastojeći da ga protjera iz grada.

Heck Thomas je bio suviše star da negdje drugdje opet osnuje nov život. Borit će se, a bio je duboko uvjeren da negdje mora postojati slabo mjesto za koje može uhvatiti McDonalda.

Digao se i počeo šetkati gđe-dolje u uredu. Kao prvo, sutra ujutro poći će do Willa Deminga i još jednom pomno pregledati novinske izvještaje sa suđenja Quincyja Jonesa i Johnu Claytonu.

Heck Thomas zastane.

John Clayton!

To je to! Mora pronaći toga čovjeka i staviti ga pod nos Josephu McDonaldu kako bi ga uznemirio. Kako bi ga natjerao da stalno misli na to da mu Clayton može postati isto pogibeljan kao i Quincy Jones.

Heck Thomas se osjećao znatno bolje kada je još više raspreo tu zamisao. Pitanje je samo bilo kako se domoći Johna Claytona. I možda će mu Clayton sada, kad je svoje

odsjedie, reći ime i trećeg sudionika u provali koji nikada nije uhvaćen.

Ili možda taj treći uopće nije postojao, kao što su to Quincy i Clayton stalno ponavljali pred sudom?

Heck Thomas jarosno kimnu glavom.

Ovoga puta neće tako brzo kopljem u trnje samo zato što su svi stanovnici Santa Rite na strani McDonalda. Poslovni ljudi su možda i zavisili od njega, ali on nije.

Heck Thomas nije imao drugog izbora. Morao se boriti za očuvanje svoga mjesta u ovom gradu.

IV

— Poludio si, Heck — reče mali čovjek i pogleda šerifa preko okvira svojih okruglih, poniklanih naočala. — Čak i da su ti pretpostavke točne, nikada nećeš doći u priliku da ih dokažeš.

Heck Thomas se naceri izdavaču mjesnih novina. Will Deming mu je bio prijatelj otkako su se sreli u Las Crucesu. Heck ga je tada nagovorio da dođe u Santa Ritu i Will Deming, u to vrijeme samo novinar u »Las Cruces Newsu«, iskoristio je priliku da se osamostali. Prodavao je, doduše, samo nekoliko stotina primjeraka svog Santa Rita Morning Posta, ali to mu je dostajalo za život. a više nije ni tražio.

— Ako pronađem Claytona, tada nazirem za sebe dobru šansu — izgovori čvrsto Heck Thomas. — Pokaži mi još jednom sve one izvještaje o provali.

— Ne moram ih ni tražiti — reče Will Deming. — Znam ih napamet.

— Onda počni odmah, nemoj da te dugo molim.

— U redu, u redu — uzvratil Will kimajući glavom — matori jarče, inače mi nećeš dati mira. Dakle, ponajprije događaj koji su obje strane prilično suglasno opisale. Kad mu je umrla majka, Quincy Jones došao je na zamisao da opljačka banku i negdje drugdje započne nov život. Nagovorio je Johna Claytona kauboja na »Lazy L« imanju Stana Lenningera, da sudjeluje u provali. Uspjeli su isprazniti blagajnu, ali kada se htjedoše izgubiti kroz stražnja vrata na koja su ušli, zatekla ih je Bess McDonald. Kriknula je i nekoliko trenutaka poslije toga pojavio se gore na stubištu Joseph McDonald i opalio iz sačmarice na provalnike. Nesretnim slučajem pogodio je vlastitu ženu koja je od zadobivenih ozljeda ubrzo izdahнула.

Heck Thomas stisnu usnice. Nitko se tada nije upitao što je Bess McDonald tražila dolje u banci. On je poslije razgovarao o tome sa petnaestogodišnjim Steveom i njegovom mlađom sestrom Moirom. Ni njih dvoje to nisu umjeli objasniti, ali Steve se izbrbljao da su mu se roditelji te večeri žestoko porječkali.

— Pri događajima koji su tada uslijedili — nastavi Will Deming — iskazi su se bitno razilazili. McDonald je tvrdio da je vidio tri čovjeka, i dok su Jones i Clayton stali kao ukopani, treći je nestao kroz stražnja vrata. McDonad je također vidio da je taj treći čovjek ponio sa sobom dvoje bisage.

— Tu je zakačeno — promrsi Heck Thomas srdito. — Danas više ne

vjerujem da je postojao taj treći čovjek.

Will Deming odmahne glavom.

— U toj stvari nisi objektivan — primijeti — svatko u Santa Riti zna da si bio zaljubljen u Bess. I svi smo mi shvaćali tvoju mržnju prema McDonaldu. Ali zbog toga ga ne možeš sumnjati bez dokaza.

— Daj, razmisli malo o onome što su izjavili Jones i Clayton — Heck žustro uzvрати. — Ja sam ih odmah nakon uhićenja zatvorio u odvojene ćelije. Bilo je nemoguće da se dogovore, a iskazi su im ipak bili posve istovjetni.

— Možda su se prije dogovorili. za slučaj da im pothvat ne uspije.

Heck Thomas odlučno odmahne glavom.

— U to, zacijelo, ni sam ne vjerujem, Wille — usprotivi se šerif. — Oni ni u snu nisu računali s tim da mogu biti iznenađeni. Bio je to puki slučaj da je Bess u gluho doba noći sišla u banku. Ne, danas vjerujem da su Jones i Clayton tada govorili istinu. Oni nisu imali trećeg partnera. I u blagajni, uistinu, nije bilo više od onih četiri tisuće dolara koje je Jones imao uza se. Joseph McDonald je iskoristio priliku da za sebe prigrabi osamdeset tisuća dolara na taj način što je izmislio trećeg čovjeka koji je navodno, pobjegao s novcem.

Will Deming se smješкао.

— I ja smatram McDonalda hlaskovnim psetom — odgovori. — Misliš li da se takva priča može izmisliti u ciglih nekoliko trenutaka, kada se još uz to, zabunom, ustrijeli vlastita žena?

Heck Thomas šutke slegne ramenima. Bilo je toliko toga neobjašnjivog. Pravu istinu moglo bi se vjerovatno saznati samo od jednog jedinog čovjeka a taj neće nikada progovoriti: Joseph McDonald će se čuvati da samome sebi iskopa grob.

McDonald je djelovao brzo i hladno kao led. Unatoč tome, sve što poduzima čini se kao da je brižljivo planirao. Ubojstvo Quincyja Jonesa to najbolje dokazuje.

Heck Thomas tiho opsova, sjetivši se kako je mogao spriječiti taj zločin da je odmah pošao za Jonesom. Morao je znati da se Quincy nije vratio u Santa Ritu zato da bi posjetio grob svoje majke. On je rekao u salunu da je pet godina odrobijao za nešto što nije počinio. Zacijelo se vratio da uzme ono zbog čega je osuđen.

— Ja ti ne mogu pomoći, Heck — reče Will Deming. — Neću reći kuda si odjahao kada pođeš u potragu za tim Claytonom. Ali ne izbivaj suviše dugo. Mladi Buckhorn već poodavno grize na tvoje mjesto, a koliko poznajem McDonalda, taj će poslije jućerašnjeg slućaja učiniti sve da te liši službe.

— Znam — odvrati Heck Thomas. — Ako ne nađem Johna Claytona, po svoj se prilici više neću ni vraćati u Santa Ritu.

— Lupetaš besmislice, prijatelju — reče Deming nacerivši se. — Što ću ja bez tebe u ovom ušljivom gnijezdu, ha?

Heck položi ruku na Demingovo rame.

— Pronaći ću ga — reče, a glas mi bijaše čvrst i pun samopouzdanja.

V

John Clayton osjeti kako mu se alkohol polako penje u glavu. Od jutros nije ništa okusio, a sada je već bio sat poslije ponoći.

S mukom je držao otvorene oči. Boje i slike karata rasplinjavale su mu se pred očima. Rado bi odustao od igre i pošao na počinak, ali suigrači mu to nikako ne bi dopustili.

Dobivao je gotovo sedamsto dolara. Veći dio toga novca pripadao je do maločas uskogrudnom čovjeku kojem se smola prilijepila za ruke.

John Clayton nu nije znao ime.

Da je imao bolje živce, moglo bi se povjerovati da je profesionalni kockar.

— Dva para — upravo izusti igrač glasom koji je odavao da točno zna kako s tim kartama ne može dobiti. Clayton je imao tercu. Zijevene i položi na stol svoje tri šestice.

— Žao mi je — reče. — Da možda nastavimo sutra? Valjda će vam tada sinuti tračak sreće.

Mali igrač odmahne glavom. Zacijelo je znao da čovjeka sa svojim novcem ne bi nikada više vidio, ako sada prekine igru.

John Clayton slegnu ramenima. Kimnuo je glavom debeljku do sebe.

— Idete? — upita ga.

Čovjek podigne ruke i odgovori:

— Već je kasno. Radije idem na počinak. — Rekavši to strpa svoje novčanice u džep i ode bez pozdrava.

John Clayton se osvrne uokolo. U salunu je utihnulo. Za šank se pridržavao neki pijanac i raspravljao s točiteljem kojem su se također sklapele oči.

Uza stol u blizini vrata sjedio je postariji čovjek šešira duboko navučena na čelo. Pred njim je bila čaša do pola ispunjena pivom. Činilo se da čovjek drijema.

Za stolom John Clayton ostao je samo još mali kockar, te tusti čovjek koji je neprekidno brisao znoj s čela i vrata, vratnom maramom ukrašenom crvenim cvjetićima. I on je već izgubio dvjesto dolara. Clayton je u njegovim malim, pohlepnim, svinjskim očicama vidio da bi veoma rado vratio svoj novac.

Kad je četvrti napustio igru, dijelio je debeli. Prije no što je dohvatio karte, još je jednom obrisao čelo.

John Clayton nije mogao zatočiti smiješak. Iako je bio umoran kao pas, zamijetio je kako je debeli sakrio keca u crvenu maramu. Razmišljao je da li da nešto kaže. Pogledao je malog kockara. Vidio je da ni njemu nije izmakao debeljkov nespretni trik.

Kockar nije ništa rekao. Šutio je i Clayton.

Obojica su odbili pratnju ne uloživši ništa. Debeli je još više pocrvenio. Stenjući, podigao se sa stolice. Očito shvatio je da mu je trik otkriven. Brzo se oprostio, prije nego što bi njegovi partneri došli na pomisao da mu prirede neugodnosti.

— Ne bi li bilo bolje da i mi...? — počne Clayton.

Mali igrač samo odmahnu glavom.

John Clayton, uzdahnuvši, gurne mu preko stola karte. Odlučio je odigrati još tri runde, ali ni jednu više. Rekao je to partneru.

Kockar problijedi. Bilo mu je potrebno neko vrijeme dok se opet sabrao.

— Čujte — rekao je. Imao je piskav, neugodan glas. — Igramo još jednu igru za sve što je na stolu.

John Clayton pogleda malog igrača. Čovjeku su podrhtavale trepavice, vitki prsti nervozno su se poigravali s kartama. John Clayton shvati da noć neće završiti bez neprilika, a to mu je bilo najmanje potrebno. Tek je pet tjedana prošlo otkako je pušten iz Jume, gdje je proveo pet godina zbog provala. Ako se sad uplete u neku gužvu, bio ili ne bio kriv, smjesta će ga vratiti u Yumu.

Načas pomisli da prihvati prijedlog maloga, tada bi mu mogao i pokloniti tih sedam stotina dolara. Jer ako Clayton dobije i tu posljednju igru mali će zametnuti kavgu. No, ipak se predomisli i odmahne glavom.

— Vi imate samo još dvjesto dolara — reče mirno. — Spreman sam da u posljednju igru uložim istu svotu, ali ni dolara više. Ako vjerujete da ćete poslije svakog uloga vratiti sav svoj novac, tada biste se u buduće morali kloniti kartaškog stola.

Kockarevo lice je posivjelo. Očni kapci podrhtavali su mu još jače nego maločas. Clayton je već pomislio da će se mašiti revolvera koji mu je bio u navlaci ispod lijevog pazuha, no mali se ipak savladao, kimnuo je kratko i počeo dijeliti karte. Prvu pokriveno, slijedeće otvoreno.

John Clayton se počeo ceriti. Maloga je večeras doista pratila smola. Claytonu je dao tri asa otvoreno na stol, dok je kod karata što ih je sebi podijelio ni jedna nije pristajala drugoj.

John Clayton nije očekivao tako trenutnu reakciju kockara. Upravo

je obrtao svoju preklopljenu kartu, a to je bio četvrti as, kad kockar sune rukom pod haljetak.

John Clayton ocijeni da više ne može na vrijeme trgnuti svoj revolver, pa zgrabi rub stola i podigne ga. Tri zrna iz kockarove tridesetosmice zabiše se u ploču stola. Novčanice se razletješe prostorijom. Krajičkom oka Clayton spazi kako se točitelj uplašeno trgnuo i iznenađeno pogledao u njih.

Clayton gurne stol na kockara; ovaj zatetura unatrag i još jednom opali.

Zrno je prozujalo daleko od Claytona i zabilo se iza točitelja. Jedna je boca prsnula i komad se krhotine zabio u točitelja. Kriknuvši čovjek se baci iza šanka.

Kockar naleti leđima na jedan od potpornih stupova.

John Clayton opazi kako se od bola trgnuo, ali se opet pribrao. Revolver mu je još bio u ruci. Podigao ga je. Cijev je bila uperena točno u Johna Claytona.

Clayton se baci u stranu. Bila je to kretnja koju je uvježbao u Yumi. Jedan od njegovih zatvorskih drugova, Morency Kid, pokazao mu je vještine što ih mora znati revolveraš. John Clayton je bio dobar učenik, prirodno obdaren, kao što reče Morency Kid. A kada su jednog jutra došli da Kida odvedu na vješanje, rekao je Johnu Claytonu da se može mjeriti i s najvećim revolverašima.

John Clayton nije još nikada pucao u čovjeka. Kada se bacio u stranu i kad je zrno iz revolvera maloga kockara prošištaloz lijevi obraz, revolver mu se kao sam od sebe stvorio u ruci.

Kockar je opet počeo ciljati.

Clayton više nije imao izbora. Morao je pucati, ovaj put kockar nije mogao promašiti.

Clayton osjeti trzaj revolvera u ruci. Oružje je riknulo i bljuvalo vatru i olovo.

Mali se čovjek trgnuo kao da ga je konjsko kopito pogodilo u trbuh. Kažiprst mu je automatski povukao otklonac, zrno se zabilo pola metra od njega, u daščani pod saluna.

John Clayton se uspravi. Nije više bio pospan. Pogled mu je zao-kružio salunom. Pijanac je ležao naslonjen na pult i hrkao. Stari čovjek za stolom podigao je čašu i mrtav hladan otpio nekoliko gutljaja odležanog piva. Lice toga čovjeka učini se Claytonu poznatim, ali se nije mogao sjetiti gdje bi ga smjestio.

Ponovo je pogledao malog kockara, koji se dišući teško, oslonio o drveni stup i ruke držao za trbuh. Oči su mu bile širom otvorene. U njima se odražavala bol koja mu je razdirala utrobu.

Clayton je razmišljao bi li zgrabio šešir i pobjegao, ali znao je da bi tada bio izgubljen zauvijek. Više se ne bi mogao braniti ako mu natovare krivicu za kockarevu smrt.

Gurnu revolver u nisko obješenu navlaku i pride kockaru. Htio ga je prihvatiti, ali upravo kada je pružio ruke da to učini, kockar pade i ostade nepomičan na drvenom podu. Clayton se prignuo i ugledao dva mrtva oka.

Krila okretnih vrata saluna silovito tresnu. Utrčaše dva čovjeka. U rukama su im bile sačmarice a na košuljama su im se ljeskale srebrne zvijezde.

— Što se tu događa? — viknu jedan od njih i uperi pušku u Johna Claytona.

John Clayton, iz opreza, podigne ruke.

Pokazao je glavom na mrtva kockara.

— Pokušao me je ubiti — izusti promuklo. — Nije znao gubiti.

Jedan od zvjezdonosaca polako pride mrtvacu. Cijev njegove puške ostala je i dalje uperena u Claytonov trbuh.

Drugi čovjek ostao je kod vrata. Imao je, čini se, zadatak da nikoga ne pusti iz saluna.

Prvi se prigne nad mrtvacu. Kad se opet uspravio, tvrdih se očiju zagleda u Claytona.

— To je Sol Miller — reče. — Zlosretnik kakvog se može naći samo u knjigama. Često je gubio, ali nikada nije posezao za revolverom. Kako to objašnjavate prijatelju?

John Clayton je imao osjećaj kao da ga neka ledena ruka hvata za vrat. »Zašto je baš sa mnom to učinio,« pitao se.

— Možda mu je odjednom prekipjelo — odvrati. — Možda je ovaj put htio malo izazvati sreću.

Zvjezdonosac ga je sumnjičavo motrio.

Iza šanka se pomoli preplašeno lice točitelja.

— Tu... tu sam — promuca.

Zvjezdonosac pride šanku i tresne sačmaricom o ploču tako da se točitelj trgnuo.

— Govori — počeo. — Što se tu odigralo?

Slavsky opet počeo mucati.

— Ja... ja... uopće ništa nisam vidio, šerife Cooley. Čuo... čuo sam

pucanj i tada i... bacio sam se iza šanka.

John Clayton pride šerifu.

— Čujte, šerife — reče. — Koc-
kar je ispalio pet metaka. Pregledajte
mu revolver. U mojem nedostaje
samo jedan. — Clayton htjede izvu-
ći revolver iz navlake, ali šerif se
okrene i gurne mu sačmaricu u
trbuh.

Svladavši se John Clayton uzdah-
ne. U Yumi je naučio obuzdavati
svoju plahovitost. Povukao se ko-
rak i opet digao ruke.

Šerif mu izvuče revolver iz navla-
ke i zadjene ga za svoj pojas ni ne
pogledavši ga. Obratio se čovjeku
koji je i dalje mirno sjedio uza svo-
je pivo.

— Što ste vi vidjeli, čovječe? —
upita ga.

Stariac podigne glavu. Nije gledao
u šerifa već u Johna Claytona.

U tom se trenutku John Clayton
prisetio. Prepoznao je to lice. Brko-
vi su ga nešto izmijenili, ali sivomo-
dre oči koje su umjele tako tvrdo
zasvjetlucati i naborana tamna put-
nisu se za pet godina mnogo izmje-
nili. Možda mu je plava kosa post-
ala nešto svjetlija.

John Clayton je odmah shvatio
da nije puka slučajnost što Heck
Thomas sjedi ovdje u salunu Virgi-
nia Cityja. Očito nešto mu se pripre-
ma prave će neprilike tek sada na-
stupiti.

— Upitao sam vas nešto, čovječe
— šerif nestrpljivo reče Hecku.

Ovaj se digne.

— Još sam malo zbunjen, šerife —
uzvratilo je. — Još bih malo promoz-
gao prije no što ću nešto izjaviti.
Želim biti siguran da neću nikoga
nepravedno optužiti.

Šerif stisne usta i razrogači oči.
Tako mu se nešto još nije dogodilo
za dugogodišnjeg šerifovanja. U
prvi mah htjede zaurlati, no ipak
se svlada sjetivši se da bi i to mo-
glo ući u zapisnik.

— U redu, čovječe — progunda.
— Želim vas vidjeti sutra točno u
osam ujutro u svom uredu. I neka
vam se bog smiluje ako se ne poja-
vite.

Okrenuo se i uhvatio Claytona za
rame.

Clayton se nije opirao. Misli su
mu se rojile u glavi poput pčela u
košnici. Neprekidno se iznova pitao
što treba da znači to iskršavanje
Hecka Thomasa. Pomislio je na
Quincyja Jonesa, koji je iz Yume,
ravno kao iz puške odjahao prema
istoku, u Santa Ritu, da bi odsje-
kao komad kolača koji je drugi za
sebe umjesio, dok su oni za njega
čamili u Yumi.

Johnu Claytonu se učinilo da je u
Heckovim modrim očima zamijetio
blagi osmijeh dok se prolazio kraj
njega s pušćanom cijevi uperenom
u leđa.

Je li prisutnost Hecka Thomasa u
nekoj vezi s Quincy Jonesom?

Clayton odmahne glavom. Čemu
da time razbija glavu? Bio je uvje-
ren da će mu Heck Thomas sutra
ujutro objasniti sve što ga zanima.

Bio je umoran, proketo umoran.
Najradije bi još nešto pojeo, ali se
nije usudio zamoliti šerifova pomoć-
nika da mu to omogući.

Dopustio je da ga uguraju u
mračnu ćeliju i potražio u kutu mje-
sto gdje bi se opružio. Oba su leža-
ja bila zauzeta.

Kad je pomoćnik zatvorio vrata
što vode u ured, John Clayton nije
više vidio ni prsta pred nosom. Pri-

ljubio se uza zid. Pokušao je zaspasti ali nije mogao. Ne zbog hrkanja dvojice pijanaca, niti zbog smrada u ćeliji: što se toga tiče, u Yumi se navikao i na gore. Stalno su mu iskršavali likovi ljudi koji su tada, u Santa Ritu, igrali neku ulogu za suđenje njemu i Jonesu. Pokušao je potisnuti te misli, ali one su nadjačavale njegovu potrebu za snom. Gotovo tri godine nije više mislio na Santa Ritu, a sada je bilo dovoljna pojava šerifa Hecka Thomasa da događaji ožive kao da su se tek jučer odigrali.

John Clayton se digne i tiho opsova. Privukao se ležaju i povukao pijanca na pod. Čovjek je samo zastenjao i odmah nastavio hrvati.

John Clayton se ispruži na tvrdu ležaju i napokon zaspe.

VI

Heck Thomas je točno u osam sati stajao pred šerifovim uredom. Cijelu je noć dvoumio da li da šerifu kaže istinu. Nije se odlučio. Jednostavno zato što nije znao kako će se Cooley držati kad sazna da je Clayton otpušten iz Yume tek prije pet tjedana.

Šerif Cooley je sjedio za svojim pisaćim stolom. Djelovao je svjež i odmorno, njemu nije potrebno mnogo sna. Podigao je glavu kad je ušao Heck.

Smiješak mu razvuče usne.

— Evo čovjeka koji mora cijelu noć razmišljati prije nego sazna što je vidio — reče podrugljivo.

Heck Thomas uzvratu smiješak. Sjao je na ponuđenu stolicu pred pisaćim stolom.

— Zapravo vaše mi izjava nije više ni potrebna — reče. — Razgovarao sam još sinoć s onom dvojicom koji su igrali s Millerom i Claytonom. Potvrdili su da je Clayton dobio sedamsto dolara u poštenoj igri. Osim toga, pregledao sam pucaljke. U Millerovoj tridesetosmici bio je zaista još samo jedan metak, a Clayton je ispalio samo jedan.

Heck Thomas se uplaši. Činilo se da je Clayton već slobodan čovjek. Što bi to značilo Heck Thomas je mogao lako izračunati. Bez nekog pritiska nikada neće privoljeti Claytona da odjaše s njim u Santa Ritu.

Heck Thomas uzdahne. Preostalo mu je samo da šerifu ispriča svu istinu o sebi i o Johnu Claytonu.

Cooley ga je pažljivo saslušao. Napokon slegne ramenima i reče:

— Što se mene tiče, pokušajte sreću.

Cooley ga odvede do odjeljka s ćelijama. Thomas nabroja šest ćelija: pet praznih a u jednoj trojica. Cooley je, čini se, bio štedljiv čovjek. Zacijelo nije htio čistiti cijeli zatvor kad bi noću dobio nekoliko gostiju.

John Clayton se digne i priđe rešetki.

Heck Thomas se čudio što u očima toga čovjeka ne zamjećuje ništa do znatiželje. Morao bi znati da mu se radi o glavi.

— Halo, šerife — pozdravi ga Clayton.

Znači, prepoznao ga je. Heck Thomas sačeka da Cooley zatvori vrata svoga ureda, a tada priđe rešetki.

— Halo, Claytone — reče tiho. — Ne iznenađuje li vas što me vidite ovdje?

John Clayton slegne ramenima.

— Pokušavao sam to sebi objasniti — reče — ali ne nadoh odgovora. Najvjerojatnije nešto u vezi sa Quincyjem. Heck Thomas kimnu natmurena lica. — Ima neke veze s njim — uzvрати. — Naime, u Santa Riti su mu ispalili u leđa obilne porcije sačme i rastrgali ga na dva dijela.

John Clayton problijedi.

— Užasno! — promrmlja. — Upozoravao sam ga, ali me nije htio poslušati. Nije mu išlo u glavu da se sam samcat ne može boriti protiv cijelog grada.

— Samo jedan je pucao u Jonesa — procijedi Heck.

— A znate li možda tko? — upita Clayton podrugljivo. — Kladim se u što hoćete da nikad nećete uhvatiti ubojicu.

— Prihvaćam okladu — odgovori Heck Thomas oporo — ali vi ste mi, Claytone potrebni da bih rasjekao taj gnojni čir u Santa Riti.

John Clayton, odbijajući, podiže ruke pred sebe.

— Ne namjeravam izvršiti samoubojstvo, šerife — reče. — Ni deset konja me više neće odvući natrag u Santa Ritu. Pogotovo sada, kad ste mi ispričali to o Quincyjevoj smrti.

— Claytone — Heck reče odlučno — dajte, poslušajte me pažljivo i molim vas da ne mislite da se šalim. Star sam čovjek i rado bih živio posljednje godine svoga života u Santa Riti. Odmah poslije ubojstva Quincyja pošao sam do Josepha McDonalda i pregledao njegovu sačmaricu. Nažalost, bila je neupotrijebljena. Ali McDonald mi je veoma jasno stavio do znanja da sam time iskopao vlastiti grob. On će se pobrinuti da ostanem bez posla. Ne-

mam drugog izbora. Claytone, za mene je sada pitanje McDonald ili ja.

— Ne možete, zaboga, tražiti od mene da se dam ubiti, šerife — izusti Clayton zabezeknuto i žustro odmahne glavom. — Ne, šerife, s tim problemom morate sami izaći na kraj.

— Potrebni ste mi, Claytone — reče Heck Thomas. — Ako ne odjašete sa mnom, reći ću Cooleyu da ste varali pri kartanju. Zacijelo shvaćate da vam tada više neće pomoći ni to što je Miller prvi pucao.

Clayton se, zbunjen, zabluljio u šerifa. Zahroptao je a lice mu je pocrvenjelo.

— Vi ste prijav čovjek, Thomase — prosikta. — Uostalom, Cooley to neće progutati.

— Bio sam jedini koji je to mogao vidjeti, Claytone — uzvрати Heck hladno. — Čovjek za pultom i točitelj su spavali. I ne pretpostavljate li da će mi Cooley povjerovati ako mu kažem da sam i ja šerif?

— Ja ću mu reći zbog čega ste to izmislili! — dreknu Clayton. — I ova dvojica će... — Okrenuo se i glasno opsovao vidjevši da su pijanci još u dubokom snu.

— Zaboravljate da ste tek izašli iz Yume.

— U redu, Thomase — procijedi muklo. — Pobijedili ste. Ipak, nešto bih želio znati. Što ću ja imati od toga ako vam pođe za rukom da toga čovjeka odvedete pod vješala, dakako, pod malo vjerojatnom pretpostavkom da poslije svega toga ostanem živ?

Heck Thomas nije morao dugo dvoumiti. O tome je već razmišljao dok je jahao u Yumu i dok je odat-

le slijedio Claytonov trag prema sjeveru.

— Pobrinut ću se da dobijete odštetu s kojom ćete moći otpočeti nov život — odgovorio je.

John Clayton se opet pribrao. Shvatio je da mu ne preostaje ništa drugo nego povratak u Santa Ritu. Tješio se da u rukovanju revolverom više nije početnik. Pripazit će na svoja leđa i nastojati da ga Joseph McDonald ili njegovi revolveraši ne liše života.

Prijedlog Hecka Thomasa imao je dobrih strana.

Dosad je, nakon otpuštanja iz Yume, tamarao bez pravog cilja. Ako mu se posreći da živ i s novcem napusti Santa Ritu, pruža mu se prilika da negdje započne nov život.

Sada mu je bilo dvadeset i sedam. Još ne bi bilo prekasno.

Heck Thomas je dao svoju izjavu u zapisnik, a šerif Cooley se pravio kao da to zapisuje. Sat poslije jahalili su Heck Thomas i John Clayton, jedan uz drugoga, put istoka. Obojicu su zaokupila razmišljanja o budućnosti.

VII

John Clayton stisne grčevito usne kada je u dolini ispred sebe ugledao Santa Ritu. Najradije bi okrenuo konja i odjahao natrag u planine Pinos Altos iz kojih je i došao.

Prošlo je tjedan dana otkako je s Heckom Thomasom krenuo na dug put. Poslije dva dana su se razdvojili jer je Thomas htio izbjeći mogućnost da budu viđeni zajedno. Šerif je odlučio da poslije otputuje u Santa Ritu poštanskim kočijom iz Las Crucesa.

John Clayton potjera konja. Možda mu se Joseph McDonald neće usprotiviti. Ali, nije li Quincy nešto lanuo?

Clayton je već od početka znao da je tada, pri provali u banku, nešto bilo između Quincyja i Josepha McDonalda. On ga je više puta pitao o tome, ali nikada nije dobio odgovora.

Joseph McDonald je iskoristio priliku i ušćario osamdeset tisuća dolara, no Clayton time nije razbijao sebi glavu. Pet godina tamnovanja uvijek je smatrao samo kaznom zbog provale, neovisno o tome jesu li digli četiri ili osamdeset tisuća dolara. Napokon, tada je njihovom krivicom izgubila život bankarova žena.

Što je dulje o svemu razmišljao Claytonu je iskršavalo sve više pitanja. Bilo je toliko toga jednostavno neobjašnjivo. Prisjetio se trenutka kad se gore na stubištu pojavio Joseph McDonald i opalio iz sačmarice. Mora da je greškom povukao otklonac, jer cijev nije bila uperena ni u njega ni u Quincyja.

Iskršnula mu je pred očima krvava, beživotna prilika žene i sjetio se Quincyjeva ravnodušna pogleda kojim je promatrao ubijenu. On i Quincy ostali su stajati jer ih je McDonald držao na nišanu sačmarice kojoj je druga cijev bila još puna. Svoje mrtve žene McDonald se sjetio tek kad se pojavio šerif.

Sve sama pitanja na koja je po svoj prilici Heck Thomas tražio odgovor. A on, John Clayton, bio je ješka u koju je trebalo da zagriže Joseph McDonald.

John Clayton proleti pogledom po nadstvođenim nogostupom. Bilo je dva sata poslije podneva i na ce-

sti je bilo malo ljudi. Činilo se da nitko ne zamjećuje stranca.

Kad je projahao pokraj banke osjetio je za vratom neobično golicanje. Pogledao je u prozore na prvom katu ali na njima nije bilo nikoga.

Stotinjak metara dalje pred salunom, skrenuo je konja prema gredi za vezivanje. Ništa se nije izmijenilo u Santa Riti za minulih pet godina.

John Clayton nije poznavao ni jednoga od njih. Možda ih je i vidio tada u sudnici, ali više ih se nije sjećao. Znao je samo velikog plavokosog čovjeka za šankom. Sven Lennark, kao vlasnik saluna, bio je za kauboje okolnih rančeva najpoznatija ličnost.

John Clayton stane uz šank nekoliko metara dalje od trojice muškaraca, i naruči pivo.

Sven Lennark ga posluži i nekoliko se trenutaka, nabrana čela, zagleda u njega.

— Na proputovanju? — upita ga, ali Clayton vidje da se Šveđanin nastoji prisjetiti odakle ga poznaje.

John Clayton otpije gutljaj piva i odloži čašu na šank.

— Ne, Lennark — reče glasno i razgovijetno. — Ovdje sam da bih se sastao sa svojim prijateljem Quincyjem Jonesom.

Razgovor one trojice zamre u hipu. Trgnuše glave prema strancu. Sven Lennark se povuče za korak.

— John Clayton — izgovori tiho. — Izmilio je, dakle, i drugi štakor.

John Clayton ostane miran. Krajičkom oka motrio je ljude desno od sebe. Heck Thomas mu je opisao što su učinili s Quincyjem u tom salunu. Nije želio da i njega zaskoče.

— Znači, Quincy je već bio ovdje? — upita i dalje mirno.

— I ostaje tu — dobaci oštro jedan od one trojice. — Naime, na ovdašnjem groblju.

John Clayton se okrene prema čovjeku.

— Zar je mrtav? — upita hineći iznenađenje. Kako mu nitko nije odgovorio već su svi i dalje srdito zurili u njega, on nastavi: — Koliko poznajem ovaj ušljivi grad, zacijelo su mu pucali u leđa, je li?

Sven Lennark posegne pod šank. Prije no što je uspio podići cijev sačmarice iznad šanka, već je buljio u otvor cijevi Claytonova revolvera.

— Nema šale sa mnom Lennark — rekao je Clayton pogibeljno tiho. — Ne znam kako ste dokrajčili Quincyja. Sa mnom to neće biti tako jednostavno. Pusti rovaš, Lennark, i položi papke na šank.

Sven Lennark je časak dvoumio, ali kad je Clayton zategnuo otonac ispustio je sačmaricu i položio dlanove na ulaštenu ploču šanka.

— Tako je već bolje — promrsi John Clayton. Opet se okrene onoj trojici. — A vi možete obavijestiti ostale junake Santa Rite da neću dopustiti da me još jednom uvalite u neprilike. McDonald će platiti za ono što je učinio meni i Quincyju, platit će i svi ostali koji su s njim puhali u isti rog.

John Clayton je pažljivo promatrao ljude kako bi im ocijenio reakciju. Nisu bili preplašeni, samo iznenađeni. Jedan od njih stavi dvije novčanice na šank i zatim sva trojica napuste salun.

Sven Lennark gledao je pomalo zabrinuto za njima.

Clayton mu gurne praznu čašu i promrmlja:

— Nalij još jednu, Lennark.

Švedanin se nije osjećao ni malo ugodno. Predbacivao je sebi što svojedobno nije otvorio neku trgovinu ili mesnicu. Sva su zla uvijek počinjala u tom prokletom salunu.

Natočio je čašu i stavio je pred Claytona. Ovaj ga pogleda.

— Hajde, dodaj mi tu tvoju štrecljku sačme, Lennark — zatraži. — Ali sasvim polako, shvaćaš li?

Sven Lennark kimnu glavom. Jednom rukom izvuče sačmaricu i položi je na šank pred Claytona.

Clayton je uzme u ruke i spretnim pokretom izvuče zatvarač i oba naboja.

— Znaš li — reče ne mičući se — nabijene puške uvijek me čine nervoznim. — Sklopio je pušku i gurnuo je vlasniku saluna.

Lennark je spremi pod šank.

Po Švedaninovim očima što su se zabuljile pokraj njega, Clayton zamijeti da se na nogostupu nešto događa. Jedna sjena promakne pokraj prozora, a trenutak poslije gornji dio tijela nekog čovjeka zasjeni svijetao pravokutnik iznad okretnih vrata.

John Clayton stupi korak ustranu kako bi obojicu, velikog Švedanina i toga čovjeka, mogao držati na oku.

Čovjek je bio još veoma mlad. Clayton ga procijeni na jedva dvadeset godina. Pokreti mu bijahu gipki a uspravno držanje i ruka poput kandže svinuta iznad drške revolvera ukazivali su Johnu Claytonu da je mladač željan borbe.

U prvi mah pomisli da je to mladi Steve McDonald, ali tada se sjeti

opisa što mu ga je dao Heck Thomas.

Taj je momak bio crnokos, srednje visine i zbijen. Tamne oči u širokom, spljoštenom licu izazovno su sijevale prema Claytonu.

Ovaj je osjećao da se mladić raduje predstojećoj borbi. Odlučio je da mu nikako ne pruži povod za pucnjavu.

Odjednom spazi bljesak s lijeve strane došljakovih grudi: na haljetku bila mu je zadjenuta zvijezda.

John Clayton se uplaš. O tome mu Heck Thomas nije govorio. Zacijelo, ni on nije znao za tu promjenu. Joseph McDonald očito nije gubio vrijeme. Uzeo je Hecku posao i povjerio ga je momku kojem se još cijedilo mlijeko s brade, ali je već bio divljački željan kavge kao kakav apaš.

Iza momka u salun nahrupi nekoliko ljudi među kojima i ona trojica što su još maločas stajali na šanku. U salunu se razidoše, ali je pritom svaki od njih pazio da se ne nađe između Claytona i mladog šerifa: na pravcu moguće pucnjave.

— Ja sam šerif Buckhorn — progovori momak. Glas mu je bio visok kao u četrnaestogodišniaka i odudarao je od njegove vanjštine — A vi John Clayton, razbojnik iz Yume, zar ne?

John Clayton spazi kako se mladićevo tijelo još više protegnulo. Morao se nasmiješiti. Dječak je to i suviše olako shvatio. Morat će ipak nešto više učiniti da bi protivnika izbacio iz kolotečine.

— Halo, šerife! — izgovori Clayton sa smiješkom. — Čemu imam zahvaliti tu izuzetnu čast?

— Ne želimo razbojнике u našem gradu, Claytone — odgovori Buck-

horn svojim piskutavim glasom — a posebice ne one koji su ovdje opljačkali banku i prouzrokovali smrt jedne žene.

— Nisam opljačkao banku — mirno odgovori Clayton. — Doduše, to sam pokušao, ali za četiri tisuće dolara se to i onako ne bi isplatilo.

— Znači da vas je partner preveo žedna preko vode, je li? — upita mladi šerif i zacereka se svojoj duhovitosti.

John Clayton kimnu polako.

— Moglo bi se tako reći — uzvraća. — Ali upitat ću Josepha McDonalda što je u međuvremenu učinio s onih osamdeset tisuća dolara zbog kojih smo Quincy i ja odsjedili pet godina u Yumi.

U salunu nastane tajac.

Šerifovo lice obli rumenilo. Clayton već pomisli da će se mašiti revolvera, no momak je očito bio dovoljno razborit.

— Smjesta se gubite iz grada! — dreknuo je tako da mu je glas prepuknuo. — Ne dopuštam da se tako govori o gospodinu McDonaldu!

— Onda je zacijelo on bio taj koji vas je dobrohotno obdario zviždom, je li? — odgovori Clayton podrugljivo. Polako se odgurnuo od pulta i pošao prema izlazu. Ni na trenutak nije puštao iz vida mladog šerifa. Došavši do vrata reče: — Neću otići iz Santa Rite, Buckhorn. Nemate pravo da me protjerate iz grada. Izdržao sam kaznu i sada sam slobodan čovjek.

Ne osvrnuvši se više na momka on se okrene i pođe nogostupom. Osjetio je kako mu leđima prolaze žmarci i pitao se hoće li mladić imati smjelosti da mu puca u leđa. Na njegovu sreću klipani su nosili zviž-

du; da je nije imao, zacijelo bi zapucao.

Sišao je stepenicama na cestu i odvezao konja. Tada začu kako su vrata tiho zaškrupala.

John Clayton okrene glavu.

Mladi šerif stajao je na nogostupu. Opet se držao onako vrebajući. Iza njega gurali su se ljudi iz saluna.

— U Santa Riti nećete naći nikoga tko će vam ustupiti krevet da prespavate — dovikne šerif Claytonu. — Nije mi ni potreban — odgovori Clayton hladno. — Prenoćit ću u Quincyjevoj kolibi.

— Otjeraj ga iz grada, Frank! — viknu jedan sa nogostupa, malen i žgoljav. U očima mu je Clayton čitao mržnju. Poznavao ga je: bio je to vlasnik dućana u Santa Riti.

Frank Buckhorn je te riječi, čini se, shvatio kao zapovijed. Skočio je dolje na cestu i na četiri koraka od Claytona stao raskoračenih nogu.

— Vi nećete prenoćiti u Quincyjevoj kolibi — izgovori zapovjednički. — Napustit ćete ovaj grad za pet minuta!

— Na to me ne možete prisiliti — odgovori John Clayton. Okrenuo je konja, uhvatio uzde i povukao životinju za sobom prema zapadu, gdje je bila Quincyjeva koliba.

— Idete u pogrešnom smjeru! — vikne za njim Frank Buckhorn i zbunjeno se osvrne. Zapravo, nije znao što da učini. Ljudi na nogostupu uprljali su u njega poglede, očekujući intervenciju. Znao je da sada mora nešto poduzeti ako ne želi da slijedećih dana izgubi posao. McDonald zacijelo od njega očekuje da poduzme nešto protiv Claytona.

Clayton je odmakao već deset koraka.

Frank Buckhorn trgne revolver iz navlake.

— Stanite — viknuo je — ili ću pucati!

John Clayton stane i polako se okrene. Pogledao je Franka Buckhorna i činilo se kao da uopće ne vidi revolver u njegovoj ruci.

— U svakom bih se drugom gradu tome nasmijao, šerife! — procijedi. — Ali znam da se u Santa Riti nepoželjnima puca u leđa. No, usprkos tome neću otići. Opet ću se okrenuti i poći dalje. Ako zapucate, šerife bit ću još uvijek dovoljno brz da vas povedem sa sobom.

John Clayton je znao da su sljedeće sekunde odlučujuće. Lijeva mu je ruka malo zadrhtala kad je opet uhvatio uzde i okrenuo se. Napregnuto je osluškivao i začuo kako pod nogama škripuće pijesak.

Leđa su mu se zgrčila. Instinktivno se malo prignuo. Istodobno s pucnjem osjeti kako mu usijano zrno prozuji iznad lijeva ramena.

U djeliću sekunde sruči se na koljena, okrene se, trgne revolver i cijev upravi u šerifa koji je stajao u nedoumici, zajapuren, ne znajući bi li još jednom opalio.

— Slisti ga, Frank! — dreknu suhonjavi vlasnik dućana.

Frank Buckhorn ponašao se poput marionete. Vidio je doduše, crni smrtonosni otvor što je zjapio prema njemu, ali kanda nije ni pomišljao na mogućnost da ga pucnjava može doći glave.

Opalio je po drugi puta. Previsoko. Zrno udari negdje iza Claytona u pijesak na cesti i usiječe u njemu dubok žlijeb.

John Clayton još uvijek nije pucao. Nadao se da će dva promašaja otrijezniti mladića. Prevario se.

Franka Buckhorna razjari drugi promašaj. Opet je zategnuo otponac.

John Clayton nije smio dvoumiti. Iz cijevi njegova revolvera lizne plamen. Usijano olovo pogodi momka visoko u desnu stranu grudi i obori ga nauznak.

Poput daske, ledima udari o tvrdi pijesak ceste. Gusta crvenkasta prašina rasprši se zrakom. U ruci je još držao revolver. Htio ga je podići i još jednom opaliti, ali u ruci nije imao više ni toliko snage da skvrči prst.

John Clayton uperi revolver u ljude koji su sa nogostupa zurili u njega i oni se preplašeno povukoše. Mali vlasnik dućana sakrio se iza nekolicine mještana.

— Ucmekao je šerifa! — dreknuo je. — Treba ga objesiti!

John Clayton bi najradije oborio tog otrovnog patuljka koji je mladog šerifa nahuckao protiv njega, a sada bi već i vješao. Clayton je bio riješen da, ako zatreba, oružjem sebi prokrči put.

Neki čovjek niska rasta probije se naprijed. Potrčao je niz stepenice i prignuo se šerifu, a zatim se opet ispravi i skine zeleno sjenilo što mu je zaklanjalo oči. Preko ruba svojih poniklanih naočala pogleda srdito u ljude koji su se zbili na nogostupu.

— Drž' tu prljavu jezičinu, Dave Summitt — poviče. — Svi smo čuli kako si natjerao momka da puca čovjeku u leđa. Claytonu nije preostajalo drugo nego da se brani. Ne bih htio nagađati što će Heck reći kada mu ispričam što si tu sve zamijesio.

— Heck Thomas nema što govoriti! — vikne Dave Summitt. — On više nije šerif.

— O tome ne odlučuješ ti — odgovori Will Deming — a ni Joseph McDonald. I mi ostali imamo tu još neku riječ!

— Mislite li tako, Deming?

Dubok glas odjeknuo je s druge strane ulice. Nitko dosada nije zamijetio zbijena, u crno odjevena čovjeka. Izišao je ispod nadstrešnice na užareno sunce i pošao prema Willu Demingu.

Zaustavi se dva koraka od njega i rukom pokaže na šerifa koji je nepomično ležao na prašnjavoj cesti.

— Vi dakle smatrate da je sasvim u redu kada se jedan otpušteni robijaš doklati u naš grad i ubije nam šerifa? — upita.

Will Deming se raspali.

— Prvo, Buckhorn uopće nije mrtav — uzvratí žustro, — Drugo, on uopće nije šerif jer ga nitko nije izabrao na taj položaj. Treće, ni jedan šerif nema pravo da nekome puca u leđa i četvrto, neodgovorno je i neuobičajeno takvom zelembaču i naprasniku prišivati zvijezdu na grudi.

Joseph McDonald stisne vjedu tako da su tvorile dva tanka proreza. Debele su mu se usne raširile spremne za oštar odgovor, ali tada spazi na nogostupu ljude željne senzacija, naglo se okrene i teška, odmjereni koraka pođe na drugu stranu ulice, prema svojoj banci.

Claytonu je bilo veoma drago što se pozornost mještana prenijela s njega na tu dvojicu. Kad je vidio krupnog sjedokosog čovjeka kako s crnom torbom u ruci trčeći nailazi ulicom, okrenuo se i pošao svojim putem. Peklo ga je lijevo rame. Krv što se slijevala obojila mu je košulju na grudima.

Nije se na to obazirao sve dok nije stigao do Quincyjeve kolibe. Čatrlja od ilovače zaista nije djelovala gostoljubivo. Pet godina nitko se nije brinuo za tu kolibu. Čak ni skitnice, čini se, nisu tu potražile pribježište.

John Clayton razdere košulju i povije ranu, a zatim se pobrine za konja.

Nakon četvrt sata ležao je na tvrdoj slamarici i razmišljao kako li će se sve ovo završiti. Nadao se da Heck Thomas neće suviše dugo izbjivati. Očito je da se Joseph McDonald za proteklih pet godina nije izmijenio. Dok ga je promatrao na cesti djelovao je isto tako hladnokrvno i bezkrupulozno kao i nekad. Clayton je ozbiljno sumnjao da će Hecku Thomasu poći za rukom da ga raskrinka i privede zasluženoj kazni.

VIII

Claytona je trgnulo iz sna dahtanje njegova konja kojeg je smjestio u staju pokraj kolibe. Istog se trena skotrljao sa slamarice i mašio revolvera u pojasu što je ležao na tlu pokraj postolja. Načas se pritajio, a zatim privukao prozorčiću kroz koji je prodiralo treperavo svjetlo zvijezda.

Suzdržao je dah i napregnuto osluškivao. Konj je opet zadahtao. Nešto je zastrugalo duž zida od ilovače. Tada se pojavi sjena na malenom oknu.

John Clayton tiho izvuče revolver iz navlake. Nije ga se usudio napeti; kvrcaj bi nezvanim posjetiocima otkrio njegov položaj.

Ugledao je nečiju ruku kako se izvlači kroz prozor, pa se strelovito baci postranice na tlo.

Dugačka plamena strijela prolete sobom i osvijetli je za trenutak. Gusti oblaci barutnog dima kovitlahu se pred prozorom. Pucnji su parali uši.

John Clayton je gledao kako komadi olova raznose slamaricu. Od njega ne bi mnogo ostalo da je ostao na njoj.

Razbjesnio se. Najradije bi se digao i olovom odgovorio tim ubojicama iz potaje.

Začuo je glasove.

— Taj je gotov — rekao je netko.

Drugi je nešto odgovorio ali ga Clayton nije razumio. Prema buci pred kolibom zaključio je da ih je bilo više.

John Clayton je suspregnuta daha i dalje ležao priljubljen uza zid. Ako ga sada opaze nema mu spasa. Začuo je kлокotanje i čudeći se upitao što li ti ljudi rade vani s vodom. Odjednom osjeti prodoran vonj. To nije bila voda, nego petrolej.

Claytona obuze strah.

Zapalit će kolibu da bi uklonili tragove svoga zločina!

Osvrnuo se uznemireno oko sebe.

Nikako ne bi živ izišao kroz vrata, a pred jednim prozorom na koji bi stajali su ljudi koji su maločas na njega pucali.

— Požurite — začuje prigušeni glas. — Moramo se izgubiti prije nego što netko dojuri iz grada.

Plamen lizne pred malenim oknom da bi trenutak kasnije opet nestao.

John Clayton začu iznad sebe tiho pucketanje. Zapalili su krov!

Pleteno šibljje i suha trava buknuće kao barut.

Odsjaj naglo razbuktao je prozor. Clayton je vidio sjene što su promicale amo-tamo pred kolibom. Njegov konj je tjeskobno njištao. Gadovi nisu ni životinju pustili iz drvene staje.

I staju su polili petrolejem i potpalili. Clayton nije znao kolika je otpornost starih zemljanih zidova. Što mu vrijedi ako i odole požaru: u svakom će mu slučaju gorući strop pasti na glavu. Posve je izgubljen.

Usredotočio se na vrata; jedino je kroz njih mogao napustiti prostoriju. Nadao se da napadači vjeruju da je već ubijen njihovim mecima.

Trenutak zatim morao je napustiti i tu nadu.

— Pripazite na vrata! — viknu netko. — Ako je još živ pokušat će se probiti.

Clayton se do krvi ugrize za usnu. Oдавно je bio načistu da su mu mali izgledi da preživi u Santa Riti, ali ipak nije pretpostavljao da će mu tako brzo doći kraj.

Odjednom osjeti da se potpuno smirio. Uvijek je mislio da pri pogledu smrti u oči čovjek poludi od straha. A ako smrt dođe nekoliko godina ranije, gubitak nije ništa veći.

Još je jednom provjerio svoj revolver, a onda je iz pojasa povadio metke i stavio ih u džep. Tako će moći brže dopuniti utrošene, ako mu ubojica tamo vani pruži za to priliku.

Opasao se i uspravio. Revolver je držao u desnoj ruci. Još je jednom duboko udahnuo, prislonio se uza zid pokraj drvenih vrata i tada ljevicom povukao zasun.

Pucketanje nad njim pretvaralo se u prodorno praskanje. Na pojedinim mjestima na stropu lizali su već plameni jezici. Onda se, uz zaglušan štopot, dio stropa uruši na tvrdi zemljani pod i lelujava vatra osvijetli prostoriju.

John Clayton osjeti kako mu ponestaje zraka. Morao je djelovati brzo, bude li odugovlačio još nekoliko sekunda, cio će mu se krov sručiti na glavu.

Polako je odškrinuo vrata i pustio ih da se sama otvore prema unutra. Čuo je uzvike ljudi koji su zamijetili da su vrata otvorena. Da sada istrči, u tren oka bi ga izrešetali.

Nekom popustiše živeći pa zapuca. Zrna su uletila kroz otvorena vrata i zabijala se u sučelni zemljani zid.

— Prestani idiote! — začuo se onaj glas od maloprije. — Zar ne vidiš da nema nikoga? Zacijelo su se vrata sama otvorila!

John Clayton pogleda gore. Strop se opasno nakrivio. Sačekao je još trenutak-dva, još je jednom duboku udahnuo, a zatim se prignuo i jurio van.

Istog trenu sruši se krov. Iskre su mu sijevale oko glave. Za vratom je osjetio vrelinu. Užareni iver pao mu je na golu lijevu nadlakticu. Rana na ramenu opet ga je paklenski boljela. Nije se osvrtao na to. Znao je da mu najgore tek predstoji.

— Prokletstvo, eno ga! — viknu netko oštro i počeo pucati.

John Clayton osjeti kako prilično blizu njega proljeću zrna.

Bacio se na zemlju, u nastojanju da što je moguće dulje ne uzvraća paljbom kako ne bi odao svoj položaj.

— Vidiš sablasti — viknu netko. — Clayton se već odavna prži u paklu!

— Vidio sam ga! — ponovi netko. — Dodavola, zašto mi ne vjerujete?

— Pa gdje je onda? — upita onaj koji je pucao.

— Kod onog žbuna, uz valov!

Clayton je puzao što je brže mogao. Nastojao je ostati u sjeni šipražja, ali tada je dospio do čistine. Od slijedećeg šipražja u podnožju niskog brežuljka dijelilo ga je pedesetak metara. Ako imaju puške uza se, ustrijelili bi ga kao zeca.

Clayton začu njištanje. Staja je bila sva u plamenu. Čuo je kako njegova smeđa kobila udara kopitama o goruće stijene, a onda spazi kako životinja izranja iz plamenog zida. Netko se čini se, sažalio nad životinjom. Odjeknu hitac i smeđa se kobila sruši kao da su joj posječene noge.

John Clayton skoči i pojuri, krivudajući čistinom. Pretpostavljao je da će konj načas skrenuti s njega njihovu pozornost, ali se tada za njim otvori pakao.

Činilo se kao da su ga svi odjednom ugledali. Njihova su mu zrna fijukala pored glave. Osjetio je kako mu je nešto trgnulo nogavicu a zatim mu jednom zrno okrzne slabinu.

Žestoka bol prijetila mu je nesvjesticom. Pred očima su mu igrali svjetlaci. Spotakao se o kamen i opružio koliko je dug.

Ošamućen stresao je glavu i puzao dalje.

Zrna su letjela preko njega i nedaleko udarala u stijene. Jedno odbijeno zrno sjevnulo mu je samo nekoliko centimetara pokraj desnog uha.

Clayton spazi tamne sjene što su se pojavile pred njim.

Stigao je do stijenja. Znao je da je još daleko od sigurnosti, ali se s ovog položaja barem mogao braniti.

Prebacio se na bok i pogledao prema gorućoj kolibi. Ljudi koji su pred njom bezglavo trčkarali jasno su se ocrtavali na požarom osvijetljenoj pozadini.

Dvojica su trčala ravno prema njemu. Naizmjenično su pucali. Zrna su odlazila daleko od Claytona.

Podigao je cijev revolvera. Lice mu je bilo zgrčeno od boli i srdžbe. Pažljivo je ciljao jer ih je htio samo raniti iako su, smatrao je on, zapravo zaslužili smrt.

Dva pucnja odjeknuše gotovo kao jedan.

Progonitelji kriknu. Jednome ispadne revolver iz ruku, a on padne licem prema tlu. Valjao se po zemlji hvatajući se rukama za lijevu butinu.

Drugi je bio pogođen u rame. Ur-lajući, počeo je uzmicati prema gorućoj kolibi.

Clayton ga je hicem u leđa mogao ubiti ali nije povukao otkonac. Hitro je napunio revolver i pogledao uokolo.

Stotinjak metara dalje, u podnožju brežuljka, spazi neki pokret. Kao da se pomicala krupna sjeňa.

Konji napadača!

Iza njih Clayton je razabirao žmirkava svjetla Santa Rite kojih je bivalo sve više. Buka je ljude prenula iz sna. Zacijelo su naslućivali što znači ta pucnjava, jer je svatko znao da goruća zgrada može biti samo Quincyjeva koliba.

John Clayton ugleda male svijetleće niti što su se njihale i, kako

mu se činilo, postajale sve veće. Onda razabra baklje. Ljudi su trčali iz grada da bi vidjeli što se dogodilo kod Quincyjeve kolibe.

Clayton se dvoumio da li da ih sačeka. Možda će ubojice pobjeći kada ugledaju mještane, ali isto je tako moguće da bi im ti ljudi pomogli da se riješe nepoželjna gosta.

Clayton odluči da će se pouzdati samo u vlastitu snagu. Tog mu je trenutka najpotrebniji bio konj. A najbliže mjesto gdje ga se mogao domoći bilo je stotinjak metara od njega, u podnožju brežuljka.

Pojurio je, prignut, i dalje koristeći kao zaklon žbunje i kamenje. Načas bi zastao da odahne i pogleda prema gorućoj kolibi.

Začuo je dovikivanje promuklih glasova. Nije ih razumio, ali nisu zvučali ni kao da netko namjerava odustati od gonjenja.

Već je gotovo stigao do konja, kad se morao strelovito baciti u zaklon.

Dva su čovjeka s otkočenim puškama stajala pokraj sasušena žbuna i napregnuto zurila prema buktećoj kolibi.

Clayton opsova u sebi.

Iza njega je vika ljudi postajala sve glasnija. Zacijelo su mu otkrili trag i shvatili njegovu namjeru.

S druge su se strane sve brže približavali ljudi iz Santa Rite.

John Clayton nije smio više gubiti ni sekunde. Bio je načistu da ne može doći do konja a da ga ne zamijete ona dva stražara.

S uperenim revolverom skočio je iz zaklona.

— Bacite puške! — viknuo je ljudima koji se preplašeno okrenuše.

Jedan je smjesta poslušao. Puška mu padne na zemlju. Drugi je mi-

slic da još ima šanse. Čim ga je prošlo prvo iznenađenje, okrenuo je cijev puške i pokušao pucati s kuka.

Zrno iz Claytonova revolvera pogodilo ga u želudac. Čovjek se zgrčio. Nije pustio ni glaska. Srušio se na koljena gutajući zrak poput ribe na suhu.

John Clayton je u dva skoka bio kod njega i odvezao uzde dvaju vrana. Otvor cijevi Claytonova revolvera, iz kojeg se još izvijao pramen dima bio je uperen u drugog čovjeka. Ovaj je stajao sav ukrućen i užasnut, zureći u sudruga koji se sada okrenut na bok, grčio na zemlji.

— Hajde uzjaši — naredi Clayton pritiskujući revolver čovjeku u slabine. Lijevom rukom mu je izvukao revolver iz navlake.

Čovjek je bio uplašen i poslušan. Nije pokazivao ni najmanje volje da se opire. Sudbina njegovog partnera posve ga je ošamutila.

John Clayton se uzvère u sedlo druge životinje, prihvati uzde obaju konja i smjesta ih potjera u propanj.

Zarobljenik je zamalo pao sa sedla. To ga je, čini se, privelo k svijesti. Grčevito se uhvatio za jabuku sedla i viknuo:

— Zašto me vodite sa sobom, čovječe?

Clayton se okrene u sedlu.

— Ispričat ćeš mi tko vam je naredio da me ubijete! — doviknuo mu je bijesno.

Progonitelji su stigli do konja. Neki od njih trčali su još komad puta i pucali za bjeguncima.

Clayton se duboko prignuo uz vrat konja. Čuo je iza sebe krik. Kad se okrenuo upravo je još vidio

kako čovjek na drugom konju podiže ruke i pada iz sedla.

Žestoko je trgnuo uzde. Čovjek mu je bio potreban. Morao je Hecku Thomasu osigurati dokaz, kad se ovaj vrati u Santa Ritu.

— Diž' se! — vikne srdito. — I ne pokušaj to još jednom!

Čovjek se nije pomicao. Clayton skoči sa sedla. Sasvim je zaboravio na svoje ozljede. Nije čak ni osjećao kako mu se krv s boka slijeva u hlače.

Trgnuo je čovjeka koji je ležao na leđima. Tada se ukoči. Ugledao je veliku tamnu mrlju na svijetlom haljetku.

Čovjek je bio mrtav.

Vlastiti su mu ljudi pucali u leđa.

Clayton ostavi mrtvaca i vinu se u sedlo. Nije smio gubiti vrijeme. Progonitelji su već uzjahali. Ljudi iz Santa Rite stići će prekasno da ih, možda, zadrže.

Clayton zabije mamuze u slabine životinje. Upravio je konja prema sjeverozapadu, prema Pinos Altos gorju. Tamo, na području ranča „Lazy L“ na kojem je nekad radio, ima nekoliko skrivenih kanjona u kojima ga neće lako pronaći.

Nije se htio pojaviti u Santa Riti sve dok ne stigne Thomas. Sam bi tamo preživio teže nego gruda snijega u paklu.

Bilo mu je potrebno manje od sata da se otarasi progonitelja. S vancem je imao golemu sreću. Životinja je bila brza, izdržljiva i poslušna.

U osvit stigao je do malo skrivenih drvenjare u kanjonu Sidewinder. Zbrinuo je konja a zatim povio rane koliko je to bilo moguće krpama što ih je našao u kolibi.

Tada se sav iscrpljen, svalio na tvrd ležaj.

Nisu minule ni dvije sekunde, a on je već bio u dubokom snu.

IX

Heck Thomas se u Las Crucesu ukrcao u poštansku kočiju za Silver City dan ranije nego što je planirao. Bio je uznemiren. Misli su mu se stalno vraćale na Quincya Jonesa, i na to, kako je brzo i ubitačno djelovao Joseph McDonald.

John Clayton je doduše, znao koliko mu opasnost prijeti u Santa Riti i Heck Thomas je bio uvjeren da će on umjeti obraniti svoju kožu, ali i najbrži je revolveraš nemoćan kad je riječ o hicu u leđa.

Što se više približavao svome gradu postajao je sve nervozniji. Stara dama koja je putovala do San Lorenza, mahnula je prijekorno glavom kad je izvukao revolver i počeo se poigravati bubnjem.

On joj se ispriča, čudeći se samo sebi. Zar ga je čitava ta stvar toliko zaokupila samo zato što je u pitanju njegova budućnost? Ili je to proizlazilo iz mržnje prema Josephu McDonaldu? Heck zaključio da je po srijedi i jedno i drugo.

Spustio je glavu na meko uzglavlje pokušavajući zaspati. Nije mu uspjelo, iako se prisiljavao da oči drži zatvorene. Misli su mu se stalno vraćale na Johna Claytona.

Ne leži li već i on kod grobara?

Heck Thomas je odlučio da u tom slučaju skupi svoje prnje i nestane iz Santa Rite. Bez Claytona, kao mamca, nije imao nikakva izgleda da hladnokrvnog i lukavog Josepha McDonalda natjera da počini po-

grešku s pomoću koje bi ga mogao odvesti na vješala.

Thomas otvori oči kad je kočija počela divljački poskakivati.

Stara dama njemu sučelice, grčevito se uhvatila naslona za ruke i glasno grdila ništavna kočijaša kojeg je, čini se, đavolski radovalo da ovaj dugački izrovani dio puta, sve do San Lorenza, prijeđe galopom.

Poslije nekoliko minuta kočijaš je glasnim povicima zaustavio konja pred postajom »Wells i Fargo« u San Lorenzu. Crvenkasta prašina prokulja kroz prozore u unutrašnjost kočije i izazove u Hecka žestoki kašalj.

Stara dama pobrzala je iz kočije. Iskobeljavši se kroz vrata pokušala je kočijaša odalamiti svojim dugačkim suncobranom ali se ovaj, cerekajući se, povukao malo na svom visokom sjedištu. Na silazak se odvažio tek kada se goropadna starića, vukući svoj kovčeg, izgubila nogostupom.

I Heck Thomas je izišao, da malo razgiba noge. Dva mlada momka hitro su priskočili da zamjene konje. Preostalo mu je još dva sata vožnje do Santa Rite.

Heck Thomas pođe pod sjenu nadstrešnice pred zgradom pošte i pripali cigaretu. Nije bio velik pušač, ali u zadnje je vrijeme osjećao sve veću potrebu za duhanom.

Osvrnuo se uokolo. San Lorenzo nije bio ni upola tako velik kao Santa Rita. Bio je to miran gradić. Čak ni pomoćnik šerifa nije tu bio potreban. Dogodi li se ipak kakva nezgoda, tada brzopjave šerifu u Grant Countyju u Silver Cityju i taj onda uputi jednoga od svojih pomoćnika.

Predstavnik »Wells-Fargoa« pozdravi Hecka. — Čuo sam da već tri tjedna niste kod kuće — reče.

Heck Thomas odsutno kimne.

— Posjetio sam starog prijatelja u Las Crucesu — odgovorio je. — U Santa Riti je tako mirno da može, eto, i bez šerifa.

Čovjek iz »Wells-Fargoa« se zasimulji.

— Kad je mačka izvan kuće, miševi piruju — reče.

Heck Thomas ga uznemireno pogleda.

— Jeste li možda nešto čuli, Wellmane? — upita Heck nastojeći prikriti uzbuđenje.

Čovjek kimne.

— Greenfield je bio sinoć kod mene. Prodao mi je pola tuceta kornja. Ispričao mi je tom prilikom da je McDonald nekom momčiću po imenu Buckhorn prišio zvijezdu na košulju. Kaže da je taj mladić neka prilično usijana glava. Jučer je pokušao protjerati iz grada nekog čovjeka i pri tom se u tili čas prevrnuo u prašinu.

Heck Thomas je sav treperio od uzbuđenja. Silom se svladavao i kao uzgred upitao:

— Je li mrtav?

— Nije. Taj drugi, onaj Clayton koji je prije pet godina kod nas pokušao provaliti u banku, stjerao mu je kuglu u plećku nakon što je Buckhorn dva puta pucao u njega.

Heck Thomas odahne, Clayton je, dakle, još živ.

Slegnuo je ramenima i nasmiješio se.

— Te klipane čovjek ne smije ni dan ostaviti same — dobaci.

Heck Thomas se već htjede popeći u kočiju kad spazi na nogostupu vitkog kicoški odjevenog čovjeka.

Bio je oslonjen na ogradu predzida i cerekao se Hecku.

Heck ga je prepoznao već na prvi pogled.

— Halo, Heck! — dovikne mu kicoš odgurnuvši se od grede. Nemarnim koracima pođe prema Hecku.

Heck Thomas stisne oči. Ne bi mogao reći da ga je pojava toga čovjeka baš obradovala.

— Halo, Louis — otpozdravi. — Što te dovodi u ovaj kraj?

Louis Elkins se još šire zacereka.

— Morao sam obaviti neki posao u Lordsburgu — reče zagledavši se u nokte — pa pomislih, hajde da posjetim svog starog prijatelja u Santa Riti.

Heck nepovjerljivo pogleda Elkinsa. Kod tog čovjeka nije bio načistu da li laže ili govori istinu.

Louis Elkins je prije gotovo dvadeset i pet godina bio Heckov pomoćnik u Dalhartu, u Teksasu. Louisu je tada bilo tek osamnaest i u žilama mu je tekla vrela krv. Bio je dobar pomoćnik, ali je bio prena-gao za poslovne ljude Dalharta. Kada je jednom nasred glavne ulice posmicao tri bandita, zatražili su od Hecka da ga otpusti. Hecku nije ništa drugo preostalo već da ih posluša, ako je i sam htio zadržati svoj posao. Napokon, i on je ovisio o volji tih ljudi.

Louis Elkins je netragom nestao još iste večeri. Tek poslije godinu dana, kad je Heck postao šerif u Santa Riti, stigao je glas o njemu: u razmaku od sedam dana postrijeljaio je tri najčuvenija revolveraša Kansasa. Zbog njegove prijeke čudi i silovitosti ljudi su ga se bojali više od bilo koga. Nazvali su ga »Mad Dog.« Nadimak mu je prista-

jao kao kec na jedanaest. Elkins je uistinu bio mahniti pas.

Za proteklih godina glas o njemu dopro bi ponekad i u Santa Ritu, i to uvijek u vezi s nečijom smrću. Od šerifova pomoćnika, Louis Elkins se prekvalificirao u plaćenog ubojicu. Heck Thomas se često pitao bi li se iz Elkinsa iskukuljilo nešto drugo da se je on tada usprotivio njegovu otkazu. Na to pitanje Heck nije nikada našao odgovor.

Elkins se, naravno, nije promijenio vanjštinom otkako ga je Heck Thomas slučajno sreo gore u Denveru. Odjeća mu je sada bila još otmjenija. Ispod otvorenog haljetka kroja »princ Albert« provirivao je cvjetićima ukrašen tamno-zeleni prsluk. Iz maloga džepa prsluka visio je težak zlatni lanac.

Heck Thomas baci pogled na pojas sa dvije ukrašene navlake. Još uvijek su bile iste one kojih se sjećao, kao i obje poniklane četrdesetpetice s dršcima od slonovače. Oružje je bio njegovano kao i sve ostalo na Mad Dogu Elkinsu. Tek onaj tko bi pomnije zagledao mogao je zamijetiti koliko su izlizani koštani dršci obaju revolvera.

Heck Thomas kimnu Louisu Elkinsu.

— Eto, sada si me vidio — rekao mu je. — Drago mi je što te opet susrećem, Louis.

Elkins se podrugljivo nasmiješi.

— Ne želiš mi valjda ovako, na fin način, reći da nisam dobro došao u Santa Ritu?

— Oduvijek su ti dobro radili klikeri. Louis — uzvratil Heck Thomas također se nacerivši. — U ovom trenutku odista nisi poželjan u Santa Riti.

Louis Elkins se uozbilji. Stavi na glavu niski crni šešir kojeg je cijelo

vrijeme držao u ruci i siđe sa nogostupa.

— Žao mi je, Heck — rekao je tiho — ali ovaj put ti ne mogu biti na usluzi. Odvest ću se s tobom u Santa Ritu.

Heck Thomas se zagleda u ubojicu. Ništa ga više nije morao pitati, sve je bilo jasno kao sunce. Elkins je bio na poslovnom putovanju u Santa Ritu, drugim riječima, netko ga je unajmio. U Santa Riti je samo jedan čovjek dovoljno imućan da može platiti takvu zvijezdu s revolveraškog neba kao što je Mad Dog Elkins.

Samo jednu stvar Heck Thomas nije mogao dokučiti: koga to hoće Joseph McDonald po svaku cijenu otpremiti na groblje — Johna Claytona ili njega, Hecka Thomasa.

X

U kočiji su sjedjeli sučelice i prvih četvrt sata ni jedan od njih nije progovorio ni riječ. Heck Thomas je, duboko zamišljen, zurio preda se. Elkins je, čini se, bio manje zabrinut. Nasmiješio se kad ga je Heck pogledao.

Napokon, Elkins prvi prekide šutnju.

— Zapravo, nisam nikada želio doći u taj grad, Heck — rekao je otegnuto. — No, u posljednje sam vrijeme rijetko kada imao posla. Već sam prestar za taj posao, shvaćas li? Ponuda je bila previše primamljiva a da bih je odbacio.

Heck mu se zagleda u oči. Barem je bio iskren. U prvi mah htjede ga upitati za ime naredbodavca, ali onda proguta riječi. Elkins i onako ne bi odgovorio.

— Ne bojiš li se da ću te uhititi ako nekog ubiješ? — upita ga umjesto toga.

Elkins se nasmiješi.

— Nikada nisam prvi potegnuo.

— I sam kažeš da nisi više baš najmlađi. I ti jednom možeš nabasati na nekoga tko je brži od tebe.

— Na to se u mojem zanimanju mora računati — uzvratila Elkins ravnodušno. — A u svakom slučaju bolje je i to nego umrijeti u krevetu od staračke slabosti.

Heck Thomas slegnu ramenima.

— Ipak dajem prednost umiranju u krevetu — zaključila Heck.

Opet su zašutjeli. Louis Elkins se dosadivao gledajući kroz prozor.

Heck je promatrao revolveraša. Pitao se je li dorastao Elkinsu oružjem. Prije dvadeset godina Elkins ne bi imao protiv njega nikakve šanse, no sada je Elkins zacijelo bio uvježbaniji od njega. U toku posljednje dvije godine Heck je rijetko kad morao potezati oružje. Za obuzdavanje mladih divljaka bio mu je dovoljan ugled.

Poštanska kočija je tandrkala izrovanim putem kroz pustopoljinu. Sunce se polako priklanjalo obzorju. Na sjeveru su se oštro ocrtavali suncem obasjani vrhovi gorja Pinos Altos. Već za mjesec dana snijeg će ih opet preobraziti u bijele kupole.

Heck je volio taj kraj zapadno od New Mexica. Nije želio ništa drugo već da tu provede ostatak života.

Kočija je pojurila brže. Heck je čuo kako povicima bodri konje. Do Santa Rite preostala je još nepuna milja.

Pogledao je Elkinsa.

Zamalo smo na cilju, Louis — reče. — Još te jednom upozoravam. Svim ću te silama spriječiti da ne-

koga ubiješ. Ako to ipak učiniš a ja pronađem i najmanju kuku o koju te mogu objesiti, onda ću to i učiniti.

Mad Dog Elkins se zacereka.

— Od čestita čuvara zakona nisam ništa drugo ni očekivao — odgovorio je.

Provezli su se pokraj prvih kuća. Bilo je kasno popodne. Običnih dana, kao što je ovaj, bilo je na nogostupima daleko življe nego toga dana.

Heck se uznemiri. Imao je neko posebno osjetilo koje bi ga upozoravalo kada u njegovu gradu nešto nije u redu.

Provukao je glavu kroz prozor i pogledao duž ulice. Ugledao je gomilu ljudi pred tiskarom Willa Deminga.

— Zaustavi, Randy! — doviknuo je kočijašu.

Starac je već pritegnuo uzde. Znao je da u kočiji vozi šerifa, taj je, napokon, i bio ovdje zato da se brine o neuobičajenim okupljanjima građana.

Kočnice zaškripaše i kočija se zaustavi. Ljudi na ulici psujući skočiše ustranu kad ih je počeo obavijati oblak crvenkaste prašine.

Heck Thomas kratko pogleda Elkinsa prije no što je izišao iz kočije. Revolveraš je mirno ostao na svom sjedištu.

Šerif poželi u tom trenutku da mu je pri ruci sačmarica, ali se ovaj put morao zadovoljiti revolverom.

Kratkim udarcima šaka krčilo je sebi put među ljudima koji nisu više gledali kočiju. Poneki su htjeli uzvratiti udarce, ali kad su prepoznali šerifa preplašeno se povukoše.

Nekolicina od njih pokušali su se na brzinu sakriti.

Heck je čuo dreku, lupu i zveket. Đuka je prodirala iz tiskare. Sasvim naprijed, u grozdu ljudi, stajali su Dave Summitt i Butch Hackett.

Šerif nije drugo ni očekivao. Očito, obojica su se dobro zabavljala. Heck odluči da im temeljito zapapri veselje. Žešće nego ostale tresnuo je šakom među lopatice vlasnika dućana i gurnuo ga u stranu. Male ni zatuli od bola. Htio se pridržati za stolicu što je stajala uz prozor tiskare, ali ju je samo povukao sa sobom naletivši zajedno s njom na zid.

Glomazni Hackett se okrene i zamahne desnicom. Tek je u posljednjem trenutku obuzdao zamah ugledavši cijev Heckova revolvera, zbunjeno se nasmiješio i podigao ruke.

Šerif bi se rado još malo pozabavio kriješćem Daveom Summittom, ali mu za to nije ostalo vremena. Čuo je srditi glas Willa Deminga što se pretvorilo u hropac a zatim opet lom drveta.

U tri skoka našao se u uredu novinara.

Prostorija je izgledala kao da je njome projurilo krdo bizona. Ugledao je svoga prijatelja Willa Deminga. Čovječuljak je ležao na podu. Lice mu je bilo umazano krvlju a poniklane naočale visjele su mu koso na nosu. Upravo je ustajao htijući nasrnuti na velika čovjeka pred sobom, kad na vratima ugleda Hecka Thomasa.

Krupni čovjek pratio mu je pogled i Deming iskoristi taj trenutak da mu svoju malu šaku zabije točno u oko. Ovaj zaurla i nasrne na Deminga.

— Ne diraj ga, Callahan! — viknu Heck — ili ćeš progutati komad olova!

Ljudina se ukoči. I dvojica drugih koji su čuskijama sudjelovali u demoliranju tiskare, preplašeno se povukoše.

Will Deming prekorači preko razbijene drvene pregrade i stane pred svoj uništen tiskarski stroj. Suze mu zablistaju u očima kada je pogledao prema zidu uz koji su mu do maloprije stajali regali sa slovima. Olovna slova bila su razasuta po cijeloj prostoriji.

Dvojica nasilnika ispustiše iz ruke čuskije i podigoše ruke. Strah im se zrcalio u očima.

Heck Thomas ih je poznavao. Bili su kao i Red Callahan koji je sada trljao desno oko, vozači teretnih kola Georga Rosedala, koji je veći dio svojih prihoda namicao radeći za Davea Summitta.

Heck Thomas mahne revolverom.

— Gubite se — viknuo je oštro.

Nisu čekali da im to dva puta kaže. Red Callahan im se htjede priključiti, ali kad mu Heck pritisne cijev revolvera u trbuh, pretrnuvši stade i muklo uzdahne.

— Barney! Stilwell! — Heckov glas pogodi dvojicu kočijaša kao udarac bičem. Zastadoše na vratima kao ukopani.

— Sutra ujutro, točno u osam, želim vas vidjeti u svom uredu! Ne dođete li potražiti ću vas! A tada se nećete dobro provesti!

Klipani kimnu i požure da nestanu. Heck Thomas je bio zadovoljan. Metoda šerifa Cooleya bila je izvrsna. Njome se ljudi uče poslušnosti. Barney i Stilwell se zacijelo više neće upuštati u takve svinjarije.

Plačljiva izraza lica Red Callahan gledao je u šerifa.

— Prvo, uništavanje predmeta nije isti prekršaj kao tjelesna povreda i drugo, želim od tebe saznati tko vas je nagovorio na tu nepodopštinu.

Red Callahan se lecne. Heck Thomas gotovo vidje kako mu je iza široka čela počelo kopkati. Ali po svoj će prilici proći dosta vremena prije no što smisli barem donekle uvjerljiv odgovor.

— Okani se ovoga loma, Wille — obrati se prijatelju. — Idemo u moj ured. Doc će te tamo zakrpiti.

Will Deming se iskobelja iz ostataka slupane tiskare. Obrisao je krv s čela i stavio na nos naočale koje su kao nekim čudom ostale čitave.

Prekoračio je srušenu drvenu pregradu i zastao pred Redom Callahanom. Cijelo mu je tijelo treperilo od srdžbe.

— Znaš li uopće, volino jedna, što si učinio? — upita ga bijesno. — Nogama si satirao ljudsku slobodu! Cijelo si stanovništvo Santa Rite udario po gubici. I to samo zato što se jednom čovjeku u ovome gradu ne dopada da netko o njemu govori istinu! Može li to prodrijeti u tu tvoju debelu tikvu, idiote?

Red Callahan nije ništa shvatio od svega toga što mu je mali čovjek tuvio u glavu. On da je udario po gubici cijeli grad? Koliko se mogao sjetiti, samo je tog Deminga udario po njušci. A njemu i dvojici njegovih »suradnika« Dave Summitt je obećao galon viskija ako to učine.

Heck Thomas gurne kočijaša prema vratima. Gomila se pred vratima upola smanjila. Dave Summitt

se u međuvremenu oporavio od udarca, ali mu je iz očiju sijevala mržnja kad je pogledao šerifa.

Heck Thomas se pretvarao da ga ne vidi, ali je zamijetio kako prstima daje neki znak Callahanu i kako mu ovaj uzvraća kimanjem glave.

Heck se začudi. Što li Summitt ima s tim. Koliko je znao, Will Deming je u svojim novinama napao samo Josepha McDonalda. Ili se možda vara? Je li možda objavio nešto i o vlasniku dućana?

— Pođite kućama i na posao, ljudi! — viknuo je Heck. — Nadam se da u buduću nećete mirno promatrati kako nekolicina šupljoglavaca uništava nečiju kuću.

Većina se ljudi razide gundajući. Poneki su se cerekali dok je šerif silazio s Callahanom na cestu.

— Deming nije ništa bolje ni služio, šerife — dobaci Butch Hackett kada je Heck prolazio pokraj njega. — Zašto štiti bandita, a kleveće časna građanina?

— Jeste li ga upitali zašto je to učinio? — upita ga Heck.

Mesar iznenađeno odmahne glavom. Htio je još nešto reći ali se Heck jednostavno okrenuo i uputio prašnjovom ulicom prema svom uredu. Dalje gore na glavnoj ulici ugledao je pred bankom Josepha McDonalda.

Heck Thomas ga i ne pogleda. Ušao je u svoj ured, ugurao Reda Callahana u jednu od čelija što su se nalazile u stražnjem dijelu prostorije i sručio se tada na stolicu iza pisaćeg stola.

Will Deming zatvori vrata ureda Rana na čelu još mu je krvarila.

— Jesi li poslao nekoga po liječnika, Willi?

Deming polako odmahne glavom.
— Nije tako strašno — uzvрати —
Mnogo je gore to što su mi stroj...

Heck odmahne.

— To se može nadoknaditi.
Smrskana lubanja na žalost ne,
Budi sretan što si živ. — Načas je
zašutio i onda ga upita:

— A kakvu si to gadariju napi-
sao u toj tvojoj kupusari?

Deming uvrijeđeno pogleda šeri-
fa.

— S ignorantom kakav si ti ne
razgovaram — odbrusi ljutito. —
Jednostavno podvije rep i ostavi
grad bez zaštite. Lijep si mi ti šerif,
Thomase.

— Zar je bilo tako gadno? — upi-
ta Heck. — Našao sam, napokon,
Claytona. U San Lorenzu sam čuo
da je imao pucnjavu sa Frankom
Buckhornom.

Will Deming kimnu potvrdno.

— Pa s time je sve i počelo —
reče.

XI

Will Deming do u sitnice ispriča
šerifu o pucnjavi na glavnoj ulici.
Nije zaboravio spomenuti ni to tko
je nagovorio mladog Buckhorna.
Izvijestio je i o kratkom sukobu što
ga je imao sa Josephom McDonal-
dom. Heck kimne mrka lica.

Sve se točno uklapalo u njegove
pretpostavke. Samo mu još nije
bila jasna uloga Davea Summitta.

— A što si napisao u svom Mor-
ning Postu?

Will Deming je stajao pred komo-
dom kraj stalka s puškama i gledao
u zrcalo. Oprezno obriše krv s lica.
Heck Thomas se digne i donese mu
ručnik.

— Nećeš li ipak radije poći liječ-
niku?

Will odmahne glavom.

— Gardiner i onako već ima pre-
više posla. Kuća mu se pretvorila u
pravu bolnicu.

Zaboga, pomisli Heck užasnut,
šta li se tu još sve odigralo? Vratio
se pisaćem stolu i spustio na stoli-
cu. Sačekao je da Will osuši lice a
tada ga napeto pogleda.

— Pucnjavu između Buckhorna i
Claytona spomenuo sam u svom
članku samo uzgred — počeo Doming
— ali o prepadu prošle noći pisao
sam opširnije i ocijenio ga. — Za-
smijuljio se, posegnuo u tnutraš-
nji džep haljetka i izvadio presavije-
ne novine. Pružio ih je Hecku pre-
ko pisaćeg stola.

Šerif ih rasklopi. Odmah je ugle-
dao krupan naslov.

»Najmljene ubojice izvršile pre-
pad na Johna Claytona!« pisalo je
masnim slovima, a nešto manjim,
ispod toga: »Tko je plaćao uboji-
ce?« Heck Thomas je napeto čitao
dalje. Bio je to trezveno napisan
članak zasnovan na činjenicama.
Nasuprot naslovu, nije sadržavao
nikakve pretpostavke.

Skupina od najmanje osam ljudi
pokušala je ubiti Johna Claytona u
Quincyjevoj kolibi. Kolibu su zapali-
li. Sravnjena je sa zemljom, ali Joh-
nu Claytonu je, prema svim izgledi-
ma, uspjelo umaći. Nastrijelio je tri
čovjeka koji sada leže kod Gardine-
ra. Jedan, čini se, neće preživjeti.
Jedan je ubijen. Puščani metak ga
je pogodio u leđa. Čovjek je naden
stotinjak metara od mjesta gdje je
Clayton uzeo konja od svojih progo-
nitelja. Budući da Clayton nije
imao pušku, očito je da su čovjeka
ubili vlastiti ljudi. Na kraju napisa

postavljeno je samo jedno pitanje: Tko je toliko zapeo da ukloni i posljednjeg svjedoka svojevremene provale u banku?»

Heck Thomas se zagleda u svoga prijatelja.

— Mogao si misliti da McDonald neće to samo tako progutati.

— Smatrao sam ga razboritijim i promišljenijim — uzvratí Deming slegnuvši ramenima. — Morao je znati da će, poduzme li nešto protiv mene poslije objavljivanja članka, svakome biti jasno kao na dlanu da on stoji iza toga.

Heck Thomas se prisjeti znaka što ga je Dave Summitt dao Callahanu pred tiskarom. Spomenuo je to Deming.

— Ti dakle smatraš da McDonald nema nikakve veze s napadom na mene? — upita iznenađeno. — Kakve veze ima Summit s onom provalom u banku?

Heck Thomas počese glavu.

— Dođavola, to ne znam ni ja — progundá. — Ali znam samo to da se korištenje nedotupavih razbijača poput Reda Callahana za demoliranje jedne tiskare ne uklapa u McDonaíldov stil. Opasnost da bi Callahan i društvo propjevali suviše je velika. Ne, McDonald daje prednost elegantnijim sredstvima. On radi samo s profesionalcima. Jesi li kada čuo za Mad Dog Ekinsa?

— Tvoj stari prijatelj iz Dalharta? — upita Deming sa smiješkom. — Kicoš-ubojica?

Heck kimnu.

— Večeras je sa mnom doputovao ovamo.

Deming se uozbilji.

— Je li ti rekao zašto je došao? — upita zaplašeno.

— Poslovno — odgovori Thomas ozbiljno. — I rekao mi je da je ponuda bila tako primamljiva da je nije mogao odbiti, iako sam ja ovdje šerif.

Will Deming zazviždi kroz zube.

— Pretpostavljaš li da ga je McDonald unajmio da ukloni Claytona?

— Ili mene — hladno primijeti Heck.

Will Deming razrogačenih očiju pogleda starog prijatelja.

— Valjda to ne misliš ozbiljno? — promrsi užasnuto.

— Mislim da i dalje potcjenjuješ McDonaílda — odvratí Heck. — Čini mi se da je u međuvremenu McDonald zaključio kako mu najopasniji protivnik nije Clayton nego ja. Clayton može pričati što ga je volja, nitko mu neće povjerovati ako se netko za njega ne založi.

Will Deming poče šetati gore-dolje uredom. Nervozno je skinuo naočale i počeo ih brisati rupčićem iako su bile potpuno čiste.

Zaustavi se pred pisaćim stolom i upita:

— I doista vjeruješ da bi te Elkins ubio?

— On je ubojica — reče Heck. — Ako se radi o unosnom poslu, za njega ne postoje prijatelji.

Will Deming slegne ramenima. Divio se prijatelju što tako mirno govori o tome. U prvi je mah htio predložiti Hecku da napusti Santa Ritu dok ubojica ne ode, ali je odmah shvatio da šerif nikada ne bi prihvatio taj prijedlog.

Heck Thomas nije bio čovjek koji bi pobjegao bilo pred čim ili bilo pred kim. Pa ni pred plaćenim ubojicom.

Heck se podigne kada je Callahan počeo tuliti u čeliji. Bio je žedan.

— Pozabavit ću se malo s njim — reče smijuljeći se. — Možda mi izbrblja tko ga je nagovorio da te premlati.

— Nadam se da ćeš mi to ispričati — dobaci Will Deming. Izišao je iz ureda i Heck vidje kako prelazi ulicu i ulazi u svoju razrušenu tiskaru.

Šerif pođe prema čelijama.

Red Callahan je stajao uz rešetke i bijesno ga gledao.

Heck se cerio. Zacijelo je tome biku sinulo kako da mu podvali rog pod svijeću.

Callahan htjede opet zaurlati, ali ga Heck presiječe.

— Čuj sada, bičino — reče razvukavši lice u srditu grimasu. Nadao se da će se to Callahana dojmiti. — Čini se da ti još nije sasvim jasno što si to sebi umijesio.

Callahan je odmah malo uvukao rogove.

— Htio sam samo upriličiti malu zabavu s Barneyem i Stillwellom — progunda. — Svinjarija je to što Deming črčka u svojim novinama.

Heck Thomas ga prekine.

— Prije nego što nastaviš, Callahan, treba da znaš da neću povjerovati u priču o tome kako si sam došao na zamisao o demoliranju Demingove tiskare. Znaš li što ću učiniti ako ostaneš pri svojoj izjavi i ne pljučneš ime čovjeka koji te je nagovorio na tu svinjariju? Šapnut ću nekoliko riječi sucu Adamsu kada za dva mjeseca svrati u Santa Ritu i mogu ti već sad obećati da će te Adams osuditi na plaćanje cijele štete koju ste učinili. Kolika ti

je mjesečna zarada? Negdje oko pedeset dolara, je li tako?

— Četrdeset pet — uplašeno izusti Red Callahan.

— Šteta iznosi najmanje tisuću i pol dolara. Budeš li je otplaćivao po trideset dolara mjesečno, morat ćeš gotovo pet godina izlaziti na kraj s petnaest dolara mjesečno. Neće ti preostati ni cigli dolar za viski. A neovisno o tome, naravno, moram te zadržati u čeliji ta dva mjeseca do dolaska suca Adamsa.

Heck Thomas zašuti, kako bi izgovorene riječi izazvale što dublji dojam.

Gorostasu je bilo potrebno nekoliko minuta da se pribere.

— Ali, Barney i Stilwell su također sudjelovali — promuća napokon. — Zašto oni ne moraju plaćati?

— Dobro ih poznajem — uzvratí Heck oštro. — Zacijelo si ih ti nagovorio. Oni su te samo pratili. Proći će s opomenom.

Red Callahan uzdahne. Tek je sada, čini se, shvatio da se nepromišljena šala može pretvoriti u težak udarac. Taj prokleti Summitt, bar da ga nije poslušao. Za dolare koje će sada morati vraćati mogao bi kupiti stotine galona viskija.

— Naravno, ako mi kažeš tko te je nagovorio — nabaci Heck kao uzgred — tada, razumije se, taj mora nadoknaditi štetu.

Callahan se uzvrpolji.

— A što će biti sa mnom ako kažem? — upita nesigurno.

— Onda si i ti samo pratilac i smjesti te oslobadam.

— Dave Summitt. — Callahan bljune to ime brzinom revolverskog metka.

Heck Thomas nije mogao zatomi-
ti smiješak. Otvorio je vrata ćelije i
pustio Callahana u hodnik.

— Tu izjavu moraš, dakako, dati
i pismeno, s potpisom — upozori ga
Heck.

Red Callahan kimne. Bio je sre-
tan što je tako jeftino prošao.
Čvrsto je odlučio da nikada više ne
vadi kestenje iz vatre za drugoga.
Ako Summitt ubuduće želi nekoga
premlatiti, neka to učini sam. Opi-
pao je svoje otečeno desno oko i
pomislio kako je sićušni Deming
ipak vraški odvažan momak.

— Sutra u osam ujutro dođi ova-
mo s Barneyjem i Stilwellom —
naredi šerif.

— U redu, šerife — odvrati Calla-
han s olakšanjem, a zatim pobriza
da se što prije izgubi, prije no što
bi se Heck mogao predomisлити.

Heck sjedne za pisači stol. Morao
je o mnogo čemu razmisliti. Grad
je uznemiren. Ljudi su postali ne-
povjerljivi jedni prema drugima.
Kad saznaju tko je kicoš koji je
doputovao poštanskom kočijom još
će se više ustrašiti.

A gdje li je John Clayton?

Je li se potpuno obeshrabrio posli-
je dva uzastopna pokušaja da ga
ubiju? Heck Thomas mu to ne bi
mogao zamjeriti. Ipak bio je gotovo
uvjeren da Clayton nije čovjek koji
će prekršiti datu riječ.

Digao se i pošao do stalka s puš-
kama. Izvadio je jednu vinčesterku
i napunio je. Htio je pogledati Quin-
cyjevu kolibu. Ozlijeđene koji su
ležali kod doktora Gardinera, običi-
će pri povratku.

Izašao je na nogostup i zaključao
ured. Zapazio je da ga ljudi proma-
traju. Imao je osjećaj da ga ne poz-
dravljaju onako prijateljski kao

obično. Kao da se boje naklonosti
prema čovjeku koji gubi.

Heck Thomas slegne ramenima.

Vratio se da bi se borio. Unatoč
tome što mu se dolaskom Mad
Doga Elkinsa nije dobro **pisalo**,
ipak je bio prožet nekim mirom i
samopouzdanjem.

XII

Heck Thomas se trže iza sna.
Kroz otvoreni prozor na stražnjoj
strani ureda prema staji začuo je
prigušeni štropot.

Skočio je s kreveta i izvukao kolt
iz navlake što je visila na naslonu
stolice pokraj kreveta. Nečujno se
prišuljao stubištu koje je vodilo do-
lje u ured. Imao je čarape na noga-
ma i bio je sretan što je spavao od-
jeven.

Prošao je hodnikom uz ćelije i
tiho odškrinuo vrata što vode na
dvorište. Izašavši van tijesno se pri-
pije uza zid. Vrata staje bila su odš-
krinuta. Heck je bio siguran da ih
je zatvorio sinoć, nakon obilaska
životinja.

Stegnuo je čvršće kolt i pretrčao
dvorište. Trgnuo je vrata, široko ih
otvorio i skočivši u staju pogledao
u pregradak za konje.

Htio se okrenuti na drugu stranu,
ali se odjednom ukoči.

Nešto hladno i tvrdo pritisnulo
mu je kožu vrata.

Znao je da je to cijev revolvera.
Uletio je u klopku poput zelemba-
ća.

— Elkins? — upita promuklo.

Zazvučao je dubok smijeh i nesta-
de pritiska na vratu.

— Još ste prilično hitri na nogama, šerife — progovori poznati glas iza Hecka Thomasa.

Šerifu lakne i okrene se.

— Dodavola, Claytone! — reče. — Zar se niste mogli pojaviti na neki manje uzbudljiv način?

— Žao mi je, šerife — uzvрати John Clayton — ali ja sam već za onaj jedan dan u Santa Riti sakupio dovoljno neugodnih iskustava.

— Sve sam čuo — s razumijevanjem će Heck Thomas. — Pođimo u kuću. Nadam se da vas nitko nije vidio.

John Clayton slegnu ramenima.

— Trudio sam se koliko sam više mogao.

Prešli su dvorište a zatim se stubama popeli u ured, do Heckova stana. Tek kad je zatvorio prozor i spustio crni zastor, šerif kresnu šibicu i upali petrolejku što je visila nad stolom.

Mašući glavom i smijuljeći se Heck Thomas je promatrao Claytona. Gornji dio tijela bio mu je nag. Oko lijevog ramena svezao je poderanu košulju, natopljenu krvlju. I na lijevoj slabini, odmah iznad pojasa, nazirala se krvlju umrljana krpa. S desne nadlaktice visili su mu komadići zguljene kože ispod kojih se naziralo crveno, ogoljelo meso, baš kao da je Clayton rasjekao mjehuriće od opeklina. Razbarušena kosa, što mu je u blatom oblijepljenim pramenovima padala na čelo, bila je na vrhovima prljena.

Clayton se još šire nasmije kad vidje šerifov zgranuti pogled.

— Vjerujem da je dojam drukčiji — reče — Clayton, — ali osjećam se sasvim dobro. Cijeli sam dan spavao.

— Prokletstvo, Claytone — procijedi Heck ogorčeno — Nisam vas smio pustiti samoga u Santa Ritu.

— Zašto, šerife? Zar nismo postigli što smo htjeli? Izmamio sam lisicu iz brloga. Bilo je dovoljno da u salunu kažem da sam došao na sastanak s Quincijem; već poslije nekoliko minuta pojavio se neki nedorasli momak sa zvijezdom i htio me protjerati iz grada. Ja...

Heck Thomas odmahne.

— Sve sam već čuo.

— A jesu li vam ispričali cijelu istinu?

— Vjerujem da jesu — odvrati Heck. — Buckhorn vam je htio pucati u leđa. No više me zanima što se odigralo kod kolibe. Sinoć sam pominje razgledao to mjesto. Najprije su pucali kroz prozor na vaš ležaj, je li tako?

Clayton kimnu.

— Raznijeli bi me u komade da me nije probudio neki šum — odgovori. — Onda su zapalili krov. Kada se urušio, odlučio sam se za proboj i uspjelo mi je doći do stijenja. Dva čovjeka trčala su za mnom. Nastrijelio sam ih. Tada sam dotrčao do njihovih konja. Jednom od stražara morao sam pucati u trbuh jer nije htio odložiti pušku. Drugoga sam namjeravao povesti sa sobom da bih ga predao vama kada se vratite. Njega su ustrijelili njegovi prijatelji.

Heck Thomas kimnu glavom. Sve se, dakle, odigralo upravo onako kako su on i Deming pretpostavljali.

— Sve to već znate? — upita Clayton iznenađeno. — Nisu li vam sasvim drugačije prikazali događaje?

— Čak je i u novinama opisano tako kao što ste vi ispričali — uzvratil Heck Thomas. — Kao što vidite, Santa Rita baš i nije tako pokvarena.

Clayton slegne ramenima.

— Da mi je samo znati što namjeravate sada poduzeti — reče zamišljeno. — Zar da se još jednom postavim kao meta?

Heck Thomas se ushodaio gore-dolje. Napregnuto je razmišljao. Claytonovo pitanje ga je prenulo.

— Ne, Claytone — odgovorio je. — Zapravo vi ste već izvršili svoj zadatak. Izmamili ste liju iz brloga, kao što rekoste. Ali, ona je u međuvremenu nanjušila tko joj je glavni neprijatelj. McDonald će se sada posvetiti meni. Pozvao je ubojicu. Jeste li kada čuli za Mad Doga Elkinsa?

Clayton se zamisli.

— Louis Elkins? — upita napokon.

Heck kimnu.

John Clayton se prisjetio da mu je Morency Kid spominjao Elkinsa.

— Smatrate li da je McDonald unajmio ubojicu za vas? — upita Clayton.

Heck htjede odgovoriti, ali ga presiječe neki štropot dolje u uredu.

I Clayton ga je čuo. Trgnuo je revolver. Heck je tu njegovu kretanju jedva zamijetio. Bio je iznenađen Claytonovom brzinom, čak nevjerovatnom za čovjeka koji je proveo pet godina u Yumi. Šerif je morao priznati da je u usporedbi s Claytonom bio samo spori starac.

Obojica osluhnuše. Sa stubišta su se čuli i tihi koraci. Clayton se počue ustranu i stane iza vrata.

Heck Thomas ostavi revolver u navlaku. To nije bio Louis Elkins.

Njega bi čuo tek u trenutku kada bi mu se zrno zabijalo u tijelo. Dakako, samo ako bi Elkins ikada pokušao na taj način nekoga ubiti.

Vrata su se polako otvarala. U otvoru se pojavi plava čupava glava. Heck Thomas dade Claytonu znak da nema opasnosti.

To je bio mladi Steve McDonald, nenaoružan.

— Uđi, momče — pozove ga Heck tiho. Gotovo se preplašio pogledavši dječaka. Bio je blijed, upalih obraza a inače sjajne modre oči tupo su ga gledale.

Što se za njegova izbjivanja iz Santa Rite dogodilo dječaku? Čim je ušao Steve McDonald se okrene. Nije se ni lecnuo spaziviši Claytona s revolverom u ruci. Steve kimnu kao da je i očekivao da će tu zateći Claytona.

— To je Steve McDonald — reče Heck Claytonu. — Zacijelo već poznaješ Claytona, Steve?

Steve kimne.

— Vidio sam ga jučer u podne — reče muklo — kad je nastrijelio Franka.

— Nakon toga što me je htio ubiti s leđa — pripomene Clayton.

Steve McDonald kao da je to prečuo. Zabuljio se ukočeno u Claytona, tako da ovome već postade nelagodno. Trgnuo se tek kada mu se ponovo obratio Heck.

— Zašto si došao, momče?

Steve se okrenuo šerifu. Heck je zamijetio očaj u dječakovim očima. Rado bi mu pomogao, ali nije znao što je dječaka toliko pogodilo.

Steve pokaže glavom na Claytona.

— Vidio sam ga kad je ujahao u grad — procijedi jedva čujno. —

Čekao sam ga, a zatim pošao za njim. Htio sam razgovarati s njim.

— Razgovarati? — upita šerif iznenadivši se. — A zašto, pobogu?

Steve McDonald se spusti na stolicu. I Heck je sjeo. Pokazao je glavom Claytonu na treću stolicu, te i ovaj sjedne uzjahavši je. Revolver je spustio u navlaku, uvjerivši se da mladac doista nije naoružan.

Heck kimnu dječaku.

— Hajde, pitaj ga što si htio — predloži.

Steve McDonald se zagleda u Claytona. Kada je počeo govoriti, glas mu je bio tih i hrapav.

— Od Quincyjeve smrti nisam gotovo oka sklopio — poče. — Rekao je u salunu nešto veoma ružno o mome ocu. Htio bih od vas saznati istinu, Claytone. Želim saznati što se tada u banci stvarno dogodilo.

Hecku zastane dah. Dječaku se nešto dogodilo što ga je navelo da odjednom posumnja u svoga oca. Ili je otkrio nešto što ga optužuje? Heck nije skidao pogleda s dječaka, pa ni onda kada je Clayton počao govoriti.

— Quincy i ja smo od samog početka govorili istinu. Trećeg je čovjeka tvoj otac isisao iz prsta, mladiciu. Bili smo sami, a u blagajni nije bilo više od...

Steve poskoči. Zustrim pokretom prekine Claytona.

— Ne zanima me je li postojao treći čovjek ili nije i je li otac utajio osamdeset tisuća dolara — viknuo je oštro, a glas mu je podrhtavao od uzbuđenja. — Quincy je pred smrt natuknuo da je otac namjerno pucao u majku — Zgrabio je Claytona za ramena i počeo ga

drmusati. — Je li to istina, Claytone? — vikao je. — Je li to istina?

John Clayton se nije ni pomakao iako su mu dječakove ruke, što su mu se kao pandže zarile u ramena, izazvale žestoku bol.

Heck Thomas skoči i povuče dječaka. Položio mu je ruke na ramena i pritisnuo ga je na stolicu.

Steve je i dalje netremice gledao u Claytona.

— Recite mi istinu, Claytone — prošaptao je.

John Clayton pogleda Hecka, i nastavi pripovjedati tek kad mu je ovaj lagano kimnuo.

— Nikada nisam razmišljao o tome je li to bilo namjerno. Uvijek sam vjerovao da je bila tragična slučajnost, jer je sačmarica opalila mnogo prije nego što ju je vaš otac uperio u nas. Sjećam se samo kako sam se bio paklenski uplašio da će McDonald okrenuti cijev i drugim nas hicem raznijeti u paramparčad. Ali on je samo mirno stajao i držao nas na nišanu, a Quincy, koji inače nije bio nekakav heroj, nije pokazivao ni najmanji strah. Vaš je otac posvetio pažnju ženi tek kad se šerif pojavio, koji ju je odnio gore u stan.

U sobi zavlada grobna tišina. Heck Thomas je gotovo tjelesno osjećao bol što je obrvala mladiciu. Teška zdvojnost zrcalila mu se s izobličena lica.

— Znao sam — prošapta dječak. Udario je nekoliko puta šakom po stolu tako da se Heck trgnuo. Onda se okrene šerifu i upita gotovo vriskom:

— Jesi li ikada doživio da u rukama moga oca puška okine bez njegove volje?

Hecka kao da je malj pogodio u glavu. Na tu mogućnost ni u snu ne bi pomislio. Iako je iz sveg srca mrzio Josepha McDonalda jer je Bess učinio nesretnom, nikada mu ne bi pripisao takav zločin.

— Dječače — reče ozbiljno — zalijećeš se u nešto ...

Steve McDonald odlučno mahne glavom.

— Ja to znam — izusti tiho. — Znam!

Heck Thomas se digne i da znak Claytonu. Ovaj pođe za šerifom prema vratima.

— Tamo u drugoj sobi još je jedan ležaj — prišapne mu. — U ormaru do njega naći ćete pokrivač. Mislim da će biti bolje ako nas sada ostavite same.

Clayton kimne i zatvori za sobom vrata.

Heck Thomas opet sjedne pokraj momka uz pisaći stol. Čekao je da dječak sam progovori.

Steve McDonald polako se približio. Oči su mu još bile neprimodno velike kad je svrnuo pogled na Hecka i rekao:

— On je to namjerno učinio. Heck. Sada to znam.

— Zašto bi tako nešto učinio? — upita Thomas. — Možeš li mi navesti barem jedan valjani razlog, Steve?

Steve kimnu.

— Sjećaš li se još kako si me tada ispitivao? Onda sam te gotovo mrzio zbog tvojih pitanja i bilo me je sram što sam ti sve kazao. Činilo mi se to kao izdaja vlastitog oca. Otac i majka su se prepirali. Žešće nego ikada ranije. Moira je došla k meni iz svoje sobe. Plakala je; morao sam je zadržati jer je htjela poći do majke. Nisam tada mogao

dokučiti zbog čega se svađaju. Samo sam razabrao jednu riječ koju je otac viknuo i do ovog trenutka to nikome nisam rekao, ni tebi onda kad si me ispitivao. Nazvao je majku droljom.

— Jedna svađa još nije razlog za ubojstvo — reče Heck.

— Dugo sam razmišljao o tome, Heck — nastavi Steve. — Pitao sam se što je majka tražila dolje u banci. Možda je u svađi zaboravila zaključnati vrata što vode u dvorište, to je uvijek bila njezina briga. U svakom slučaju, naletjela je na provalnike a time i na oca, jer u njegovu priču o trećem čovjeku više ne vjerujem. I onda ju je ustrijelio, znajući da nikada ne bi prešutjela tu dogovorenu pljačku. Ti si je poznavao, Heck. Kad je bila riječ o pravdi, bila je nepokoljebljiva.

Heck kimnu. To je bio jedan među mnogim razlozima zbog kojih je volio Bess.

— Zašto odjednom više ne vjeruješ ocu, Steve? — upita ga.

Dječak se zagrcne. Sada nije gledao u Hecka. Nije mu mogao pogledati u oči, pa sklopi vjeđe i podigne se. Tijelo mu se ukruti.

— Jednoga dana, nakon što si napustio Santa Ritu — počeo bezbožnim glasom — našao sam u komorici uz staju, iza jednog sanduka, sačmaricu. Iz cijevi se još osjećao miris baruta. Dotada sam vjerovao da ju je nekom poklonio kad je kupio novu. Otac je ubio Quincyja Jonesa Heck.

Heck Thomas je mučao. Obuzeli su ga proturječni osjećaji. S jedne je strane morao biti zadovoljan jer je napokon postigao cilj: doveo je Josepha McDonalda pred zid; no cijena uz koju je to postigao bila je

previsoka — pomisli gledajući slomljena dječaka. Ramena su mu se počela trzati i Heck vidje da dječak plače.

U tom je trenutku proklinjao sebe što ubojstvo nije prihvatio kao kraj te zlosretne priče. Možda bi tada Steve i Moira bili pošteđeni svega toga.

— Ne bi li noćas ostao u mene, Steve? — upita tiho. — Leži u moj krevet. Ja ću se smjestiti u naslonjaču.

Sačekao je dok je dječak legao u krevet a onda ugasi petrolejku i skvrči se u naslonjaču. Bilo mu je tijesno i neudobno, ali ove noći i onako ne bi mogao usnuti.

XIII

Heck Thomas je stajao kod prozora u svojem uredu i gledao na glavnu ulicu. Bilo je tek deset sati prije podne, a unatoč tome činilo se kao da je u gradu siesta. Stanovnici Santa Rite kao da su osjećali prijeteću opasnost što se nadvila nad gradom i nisu izlazili iz svojih domova.

Heck Thomas zapazi da Jesse Fairbanks još nije otvorio svoju prodavaonicu oruđa i oružja. Moglo se vidjeti samo Willa Deminga kako se vrzma pred svojom tiskarom. Uklanjavao je krš što su ga za sobom ostavili Red Callahan i njegova sabraća.

Heck se ozbiljno zabrinuo. Ne za sebe. Nekim je čulom osjećao da Louis Elkins nije čovjek od čije će ruke umrijeti. Ne, brinuli su ga Steve McDonald i John Clayton.

Već rano ujutro, kada se Heck probudio iz nemirna sna, Stevea

više nije bilo u sobi. Izgubio se ne-tragom. Heck se raspitao u gradu, ali mu nitko nije znao ništa reći, pa ni Moira McDonald koju je susreo pred bankom.

I ona je bila uznemirena. Zamijetila je da se Steve izmjenio. Nije ga viđala od jučerašnjeg poslijepodneva.

Heck joj nije rekao da je Steve prenoćio kod njega, jer tada bi Joseph McDonald saznao da mu se i vlastiti sin opredijelio za suprotnu stranu.

Ni John Clayton nije se zadržao u sobi. Otkako se vratio šerif, on kao da je stekao bezgranično samopouzdanje. Sva Heckova upozorenja dunuo je u vjetar i sasvim otvoreno, posred glavne ulice, pošao u salun kojeg je Sven Lennark otvarao u sedam u jutro.

U prvi mah Heck nije znao kuda se odjenuo Clayton. Htio se okrenuti i uzeti pušku sa stalka, kad spazi čovjeka koji je išao niz glavnu ulicu. Stisnuo je oči.

Mad Dog Elkins imao je na sebi svoje »radno« odijelo. Više nije bilo na njemu prugastog haljetka »Prince-Albert«, već uski kožnati prsluk. Poniklane četrdesetpetice odbljeskivale su zrake sunca koje se bilo popelo već visoko prema zenitu.

Ubojica se uputio ravno prema šerifovom uredu.

Heck Thomas se nije uplašio. Razmišljao je da li da se plaćeniku suprostavi samo revolverom. Odmahnio je glavom. Kao čuvar zakona nije smio dopustiti da bude izazvan na dvoboj.

Produžio je do stalka s puškama i skinuo s njega sačmaricu skraćene cijevi. — Rasklopio ju je i nabio sa

dva debela sačmena naboja, a još dva je strpao u džep hlaća.

Heck se nasmiješi s gorčinom. I sam se čudio svome miru. Odlučno opet sklopi pušku, uzme je pod lijevo pazuhu i pođe prema vratima.

Glas s glavne ulice ga je uzbudio.

Potrčao je prema vratima i trzajem ih otvorio.

Ugledao je upravo onu sliku koju je i očekivao.

John Clayton zaprečio je put Mad Dogu Elkinsu i ubojica se, iznenađen, zaustavio. Nabrao je obrve i znatiželjno promatrao Claytona.

U prvim trenucima Heck htjede istrčati na cestu i stati između dva čovjeka, ali istog trenutka shvatio je da neće moći spriječiti taj obračun.

Elkinsu se, po svoj prilici rijetko kad dogodilo, u karijeri profesionalnog ubojice, da mu se netko dobrovoljno suprostavlja. Dva puta su mladi momci pokušali steći slavu izazvavši Mad Doga na dvoboj, ali poslije toga nisu više imali vremena ni razmisliti o svojoj odluci.

Elkins je promatrao čovjeka koji je, smiješeći se, stajao pred njim na cesti... Ili je lud ili ne zna koga ima pred sobom, pomisli.

Odlučio je da mu to objasni.

— Stojite mi na putu, čovječe — rekao je tiho.

John Clayton se još smješкао.

—Upravo mi je to i namjera, Elkinse — odgovori. — Čuo sam da su vas pozvali u Santa Ritu da me ubijete. Šuška se, također, da više niste baš najmlađi, pa vam, eto htjedoh prištedjeti zamornu potragu za mnom.

Elkins je bio više iznenađen nego uvrijeđen. Malo je nakosio glavu i

promatrao čovjeka pred sobom. Košulja koju je imao na sebi bila mu je prevelika. Ispod nje svjetlucau se bijeli zavoj oko lijeve plečke.

Elkins je zanat vodio svuda po svijetu, poznavao je lijep broj revolveraša koji bi mu mogli zapržiiti čorbu. O ovome momku, tu pred sobom, koji je prema bankarevu opisu mogao biti samo John Clayton, dotad nije ništa čuo. Kada se prisjetio da je momak još prije šest tjedana čamio u Yumi, počeo se sažaljivo cerekati. Koliko mu je bilo poznato, zatočenici Yume nisu imali baš mnogo prilike za vježbanje s revolverom.

— Bilo bi bolje da se vratite u salun i popijete još jedan viski. Claytone — dobaci mu.

— Ja nerado čekam, Mad Dog — uzvratila Clayton — Tako vas nazivaju, zar ne? Ili se možda plašite dvoboja sa mnom?

Elkins se nasmiješi potcjenjivački.

— Nije to posrijedi Claytone — reče odmahnuvši glavom. — Uredan sam čovjek. Remetite mi redosljed a to ne podnosim.

— I što mislite poduzeti protiv toga? — upita Clayton šeretski.

S Elkinsova lica nestane smiješka. Opet je nabrao obrve.

— Izmijenit ću redosljed, Claytone — procijedi prijeteci. — Čini mi se da na svaki način želite umrijeti još prije podneva.

— Nitko se ne može oduprijeti svojoj prirodi — uzvratila Clayton — Kad ugledam bijesna psa, osjećam se obaveznim da ga na mjestu ustrijelim, kako ne bi nekome nanio štetu.

Ubojica trgne desnom rukom. Clayton već pomisli da će se mašiti

revolvera, ali Elkins se opet savlada. Bilo je to prvi put da se zamalo dao izazvati da prvi povuče. Mahnuo je lagano glavom. Čudio se samome sebi i toga je trenutka odlučio da poslije odlaska iz Santa Rite pucaljku zauvijek objesi o klin.

Gledao je mimo Claytona prema šerifovu uredu. Heck je stajao na nogostupu. U ruci mu je bila skraćena sačmarica. Šerif je bio dovoljno mudar da se s ubojicom ne upusti u dvoboj revolverima.

Elkins je očekivao da će šerif dotrčati kako bi spriječio neravnomjernu borbu. Lecnuo se. Šerif je i dalje stajao pred svojim uredom. Nije pokazivao ni najmanje volje da spriječi dvoboj.

Elkins iznenađeno pogleda u Claytona. Veoma je dobro poznao Hecka i znao je da ovaj ne izbjegava borbu iz kukavičluka. Ako Heck ništa ne poduzme, to znači da vjeruje u Claytonovu pobjedu.

Elkins stisne oči u tanke proreze. Začuo je lavež psa iz nekog dvorišta. Tada opet zavlada tišina.

— Jeste li čuli psa? — upitao je. Clayton kimnu.

— Kada drugi puta zalaje ja ću opaliti — hladno reče Elkins. Njegovo se suhonjavo tijelo malo prignulo, a vitke su mu se ruke spustile nešto niže prema drškama poniklanih revolvera.

Mad Dog Elkins se na taj način koncentrirao, kao što je to i prije uvijek činio, čak i u vrijeme dok još nije bio glasoviti revolveraš. Nije želio ništa staviti na kocku.

Pas kratko zalaje, a djelić sekunde kasnije i po drugi puta.

Mad Dog Elkins je reagirao brzinom bljeska, što mu je i stvorilo

glas ubojice pred kojim se ledila krv u žilama. Osjetio je hladne drške revolvera u dlanovima. Kao sami od sebe skočili su remingtoni iz navlaka. Cijevi su sunule uvis, prsti povukoše otponce i u istom trenu liznuše iz cijevi lakat dugački plameni jezici prema Johnu Claytonu.

Ubojica je bio previše zauzet sam sa sobom a da bi motrio na kretanje svoga protivnika. Tek kada je okinuo zamijetio je da Clayton nije bio sporiji od njega. Zrna su se mimoišla.

Mad Dog Elkins osjeti tvrd udar u grudi. Smrtno se uplašio. Iako su mu oba revolvera bila još u rukama, ni za trenutak nije pomislio da još jedamput opali. Nije ni vidio kako mu se protivnik sručio na koljena i podigao revolver za drugi hitac.

Pogled mu je bio prikovan uz vlastiti crni prsluk.

Gotovo u sredini prsluka bila je malena rupa iz koje je kukljala krv.

Elkins nije osjećao bol. Vidio je samo krv na svojim prsimu. Zaur-lao je. Poniklani revolveri pali su u prašinu a ruke su mu grčevito pritiskivale ranu da bi zaustavile litanje. Nisu mogle zadržati krv. Navirala je među prstima i obojila ruke.

Mad Dog Elkins je i dalje urlao. Zanio se naprijed. Ruke mu se nisu micale s rane na grudima ni dok je padao licem u pijesak koji će mu ugušiti krikove.

Bol mu je prostrujila tijelom kao da kroza nj prolazi užareni mač. Zadnjom se snagom okrene na leđa, a njegove širom razrogačene oči kao da su tražile pomoć od vedrog neba što se plavilo nad njim.

Jedna se sjena nadvije nad njega.

Elkins razabra izbrazdano lice Hecka Thomasa. Dah mu je postao mirniji. Kao da se pomirio s time da mora umrijeti.

— Heck — prošapta — Trebalo je da te poslušam...

— Tko te unajmio, Louis?

Elkins pokuša mahnuti glavom. Usne mu se razvuku u grčeviti osmijeh.

— Nisam nikada izdao čovjeka za koga sam radio — izusti s naporom, jedva čujno.

Glava mu polako klone ustranu. Smiješak mu je još uvijek lebdio na usnama, ali oči su gledale u prazno.

Heck Thomas mu zaklopi oči i podigne se. Pogled mu pade na Claytona, koji je desetak koraka dalje čučao u prašini držeći se za lijevu ruku niz koju se cjedila krv.

Šerif je po njegovim očima vidio da nije ozbiljnije ozljeđen. Elkinsov hitac pogodio ga je u lijevu ruku, dok je drugi promašio. John Clayton je savladao jednoga od najzloglasnijih revolveraša.

Heck Thomas je već sažaljevaao Claytona kada je pomislio na to što će mu priskrbiti glas o tom pothvatu. Ipak nadao se da će Clayton biti dovoljno mudar da ovu borbu što je moguće prije zaboravi — ako mu njegova okolina pruži za to priliku.

Heck Thomas pride Claytonu i pomogne mu da se pridigne. U tom trenutku, prije no što je začuo pucanj, zamijetio je bljesak pred vratima dućana.

Osjetio je kako se Clayton trgnuo i spuznuo prema tlu kao da su mu odrezane noge. Pustio je Claytona da padne. Za drugo nije imao vre-

mena. Potrčao je očiju upravljenih prema dućanu.

Jedno zrno prozviždi mu tik uz glavu.

Heck Thomas se nije pokolebao. Trčao je i dalje, a kad je gotovo stigao do nogostupa, na vratima dućana iskrsne Dave Summitt.

Lice vlasnika dućana bilo je izobličeno od mržnje i straha. Oči su mu se caklile kao u luđaka, djelovao je kao da ne zna što čini.

Podigao je vinčesterku. Ruke su mu se tresle i cijev se klatila anotamo. Ipak s te udaljenosti nije mogao promašiti.

Šerif nije imao izbora.

Opalio je s kuka iz svoje sačmarice i Davea Summitta zahvati pun snop sačme.

Heck vidje kako se zelena Summittova pregača u hipu razletjela. Mali se čovjek zgrčen opnuži na drveni nogostup. Pokušao je otpuzati natrag u dućan, ali nije više imao snage za to.

Na pragu klone. Mršavo mu se tijelo smirilo.

Heck se okrene. Vidio je opustjelu glavnu ulicu. Elkins je ležao nepomično pod užarenim suncem, a John Clayton se grčio nekoliko koraka dalje ne znajući da li da se primi za ruku ili za nogu.

Osim njih, nikoga nije bilo na ulici.

Heck je htio dozvati Svena Lennarka kojeg je spazio kako lica pritisnuta na prozorsko staklo napeto promatra događaje, ali tada ugleda Doca Gardinera koji je hitao ulicom. Doktor je znao da će biti posla za njega.

Heck mu pokaže na nogostup pred dućanom. Ako je ikome bila potrebna hitna pomoć, onda je to

KVIZ

• križaljke • testovi • rebusi
• ljubavne i krimi priče • žale

**izlazi svake
druge srijede**

40 STRANA - 3 DINARA

bio Dave Summitt. Elkinsu više nitko nije mogao pomoći, a Clayton je prošao samo sa lakšim ranama u mesu.

Doc Gardiner okrene malog trgovca na leđa. Šerif svrne pogled ustranu čim je ugledao krvave grudi čovjeka u kojeg je morao pucati: da sam ne bi bio ubijen.

Gardiner mahne glavom.

— Mrtav je, Heck — reče tiho. — Suviše si dobro gađao.

Heck Thomas ponikne glavom. Znao je da Docove riječi nisu predbacivanje, ali sam se osjećao krivim: svaki put kad bi pucao u čovjeka.

Pošao je polako za Gardinerom koji se već bavio Claytonovim ranama privremeno ih povezujući.

— Metak je još u nozi — promrmljao je. Okrenuo se prema suprotnoj strani ulice i viknuo: — Hej, Lennark, trebam te! Pozovi Hacketa i prenesite ranjenika u moju kuću! Ali brzo, molim te!

Sven Lennark se psujući pojavi pred vratima saluna. S druge je strane već trčao Butch Hackett koji je čuo Docove riječi. Oba su brijaša nosila nacerena Claytona prema Docovoj kući.

Gardiner je potvrdio da je Elkins mrtav. Pogledao je Hecka u dvojbi.

— Jesi li znao da je Clayton brži od Mad Doga? — upita ga, ali je pitanje zvučalo poput tvrdnje.

— Sinoć sam slučajno vidio kako povlači revolver — odgovori Heck. — Nisam vidio bržeg čovjeka.

Doc rezignirano odmahne rukom.

— Pucnjava, uvijek ta pucnjava — promrsi srdito. — Htio bih znati hoće li to ikada prestati.

— Po svoj prilici tek onda kada izumre čovječanstvo — odvratila Heck Thomas.

Doc ode bez pozdrava.

Heck još sačeka grobara koji je već nailazio s kraja ulice vodeći svoju magareću zapregu, a zatim se vratio u svoj ured. Prislonio je sačmaricu pokraj stalka s oružjem.

Heck Thomas je čvrsto odlučio da taj cijeli slučaj raščisti do kraja. Htio je napokon saznati svu istinu pa makar je iz Josepha McDonaalda morao silom iščupati. Stavit će mu pod nos onu staru sačmaricu i suočiti ga sa izjavom vlastitog sina. Morao je sve objasniti da bi mogao pomoći Steveu i spriječiti ga da, možda, učini neku nepopravljivu glupost.

Pritegao je pojas s revolverom i opet izašao iz ureda. Kao prvo, potražiti će u staji McDonaaldovih staru sačmaricu. Steve doduše nije rekao da ju je opet stavio iza sanduka u komorici za oruđe, ali Heck je pretpostavljao da je puška još tamo.

Na putu do banke razmišljao je o Daveu Summittu. Što je navelo vlasnika dućana da puca u Claytona a poslije čak i u njega, šerifa? Mora da je čovjek poludio. Ali zašto?

Heck Thomas se razbjesni.

Ako išta nije podnosio, onda je to bilo tapkanje u mraku.

XIV

Joseph McDonald je s prozora svoga stana na prvom katu banke promatrao kako je umro Mad Dog Elkins. Isprva se silno uplašio, ali kada je zatim i Dave Summitt oboren snopom sačme iz šerifove puške, sine mu da se zapravo više

**Moda, kozmetika,
domaćinstvo**

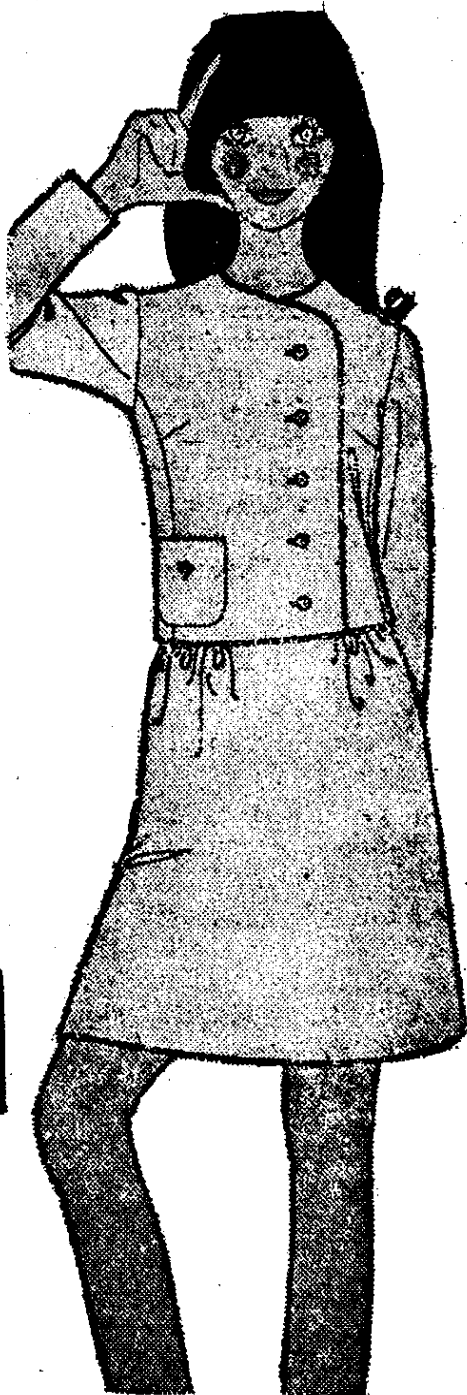
**Savjeti
liječnika i
psihologa**

**Novela, roman,
zanimljivo štivo**

**ukratko: SVE
ŠTO ZANIMA
SUVREMENU
ŽENU**

Svijet

**jugoslaven-
ska ženska
revija**

nema čega bojati. Tko bi mu sada mogao nešto dokazati?

Ljudi će ga još neko vrijeme obla-
javati i Heck će nastojati da podja-
ri mještane protiv njega, ali on kao
bankar ima dovoljno mogućnosti da
začepi usta tim propalicama u San-
ta Riti. Previše je među njima onih
koji mu duguju. On će ih prisiliti
da na slijedećim izborima za šerifa
obore Hecka Thomasa.

samo za sve svoje sadašnje neprili-
ke: i tada, prije pet godina, sve bi
se odvijalo drugačije da nije bilo
Hecka Thomasa.

Bankarove su se ruke tresle od
suzdržana bijesa. Pred očima mu
iskrsnuše slike prošlosti. Večer pri-
je provale bio je još jednom sve
dogovorio, sa Summittom ali kada
je Dave otišao, Bess ga je pozvala
na odgovornost. Prisluškivala je raz-
govor.

Joseph McDonald mahne glavom.
Nije više htio misliti na tu večer i
noć koja ju je slijedila, ali nije mo-
gao slike potisnuti iz sjećanja. Uči-
ni mu se da nadnaravnom jasno-
ćom čuje glas svoje žene...

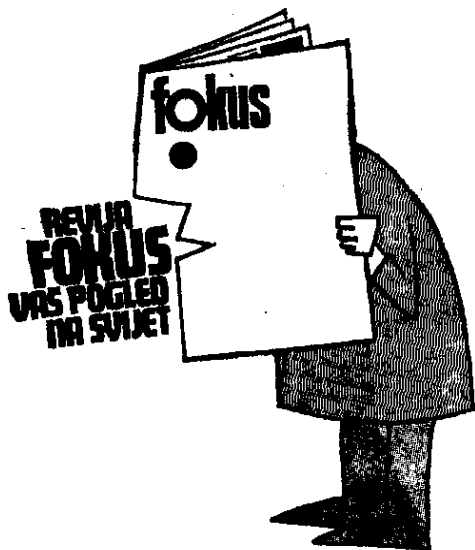
...

»Ne misliš valjda, da ću to prešut-
jeti, Joseph?« rekla je i glas joj se
prelamao od uzbuđenja. »Kako se
možeš udruživati s tom pijavicom
Summittom da bi izvršili zločin?
Znaš da već tri mjeseca ne plaćaš
ni premije za osiguranje. Ne misliš
li na to da će svi građani Santa
Rite izgubiti svoje uštedećevine? A
ako te već to ne uznemiruje, ne mi-
sliš li barem na svoju obitelj koju
time guraš u propast, jer će zločin
kad-tad izaći na vidjelo?«

»Pa ja baš i mislim na tebe i dje-
cu«, uzvratilo je promuklo.

»Moram se odvažiti. Nemam tre-
ćeg izbora. Uložio sam previše nova-
ca. Uništio me je slom udruženja
stočara. S ovih osamdeset tisuća do-
lara u blagajni mogu podmiriti oba-
veze i početi sve iznova.«

»Na zločinu se ne može zasnovati
nov život, Josephe McDonald«, od-
vratila je Bess. »Ako ne odustaneš

Joseph McDonald razmisli postoji
li još neka slaba točka na koju je
zaboravio. Ne, sve mu je išlo za ru-
kom. Sjetio se sačmarice iz koje je
ubio Quincyja. Možda je bilo bolje
da ju je sasvim uklonio, iako sada,
poslije dva tjedna, nitko živ ne bi
mogao dokazati da je Quincy ubijen
baš tim oružjem.

Opet je osjetio onaj divlji bijes
koji je uvijek ovladao njime kad bi
samo pomislio na Hecka Thomasa.
Tome čovjeku može zahvaliti ne

od toga, sama ću poći do Hecka i sve mu ispričati.

Žile su na Josephovim sljepočnicama nabrekle. Izbočile su se iz kože poput prsta debelih konopa. Bess McDonald je znala da će joj muž zaurlati, ali nije htjela popustiti ni za milimetar. Promatrala je gotovo hladno razbješnjelog supruga i, kao što je to često činila usporedila ga s Heckom Thomasom. Ni sama nije mogla sebi objasniti kako je prije petnaest godina mogla Josepha McDonalda pretpostaviti Hekku. To je iskajavala mnogim proplakanim noćima.

»Predbacuješ mi da ne mislim na porodicu«, vikao je Joseph. »A što misliš da će se dogoditi ako priznam da sam se preračunao? Onda nema više banke! Nitko mi više neće povjeriti svoj novac! Našao bih se tada na ulici ili bih, u najboljem slučaju, dobio kakvo mjesto u salunu!«

»Ne pričaj budalaštine, Joseph«, uzvratila je Bess. »Ako ljudima objasniš kako je do toga došlo...

»Što da im objasnim, dodavola? Summitt zna za moje špekulacije. Ima me u šakama. Može me upropastiti kad zaželi i već bi to i učinio da mu nisam pred nos stavio mamac.«

»A taj mamac je novac građana Santa Rite, je li?«

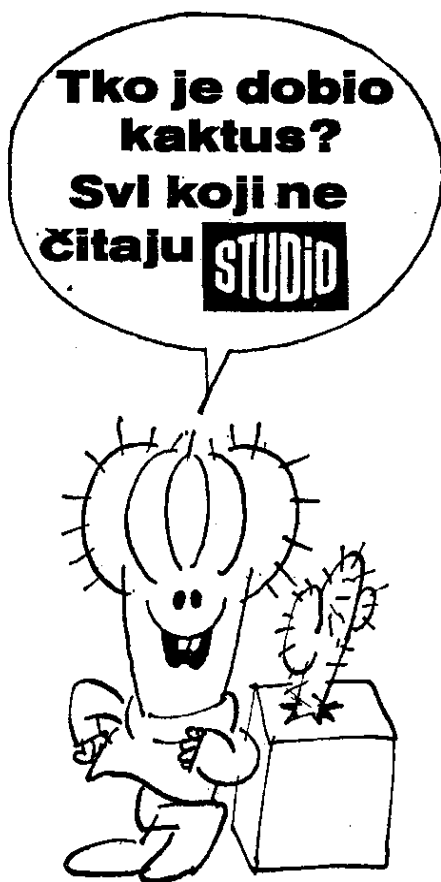
McDonald je odmahnuo.

»Svi će oni to preboljeti. Nitko od njih nema na svom računu više od pet tisuća dolara.«

»Ti si beznadna propalica, Joseph«, rekla je Bess suznih očiju. »Upravo mi se gadi s koliko omalovažavanja govoriš i misliš o drugima, a baš ti si onaj kojega bi trebalo pljuvati.«

Zamahnuo je desnicom ali ruka mu je klonula kad je vidio kako se žena ukrutila gledajući ga netremice suznih očiju.

Bess McDonald je polako mahнула glavom.

»Uvijek si mislio samo na sebe«, izustila je. »S drugim ljudima si se samo poigravao. S time je sada gotovo, Joseph. Suviše sam mnogo propatila zbog tvojih hirova...«

»Pa mogla si se udati za Hecka Thomasa!« dreknuo je Joseph.

Bess je problijedila. Glas joj je podrhtavao dok mu je odgovorila:

»Ti dobro znaš zašto sam se tada udala za tebe«, rekla je. »Ti bi oca lišio farme a on to ne bi preživio.«

»Ja sam te, dakle, kupio«, odvratio je.

NE ZABORAVITE - SVAKO JUTRO **VJESNIK**

»Upropaštavao si ljude svojom laštinom«, rekla je ogorčeno, »i svojom gramzljivošću. Čovjeka se ne može kupiti, Josephe McDonalde. Ja sam se tada žrtvovala za oca iako sam već nosila Heckovo dijete.«

Bess se i sama prestrašila svojih riječi. Ali onda je stisnula zube i pogledala prkosno u muža. Već je dugo čekala priliku da mu, napokon kaže istinu o Steveu. Znala je da je to jedino čime ga može povrijediti.

Vidjela je kako mu krv nestaje s lica. Blijed kao krpa stajao je pred njom i zabuljio joj se u oči. Uhvatio se za glavu. Pa to ne može biti istina!

»Lažeš!« procijedio je jedva čujno. »Želiš me povrijediti. Reci da to nije istina...«

Bess McDonald je otišla predaleko a da bi mogla uzmaknuti.

»Ne, Josephe«, odvratila je odlučno »To je istina. Pogledaj dječaka malo pomnije. Oči su mu plave i plavokos je — isti otac.«

Urlik što ga je Joseph protisnuo kroz grlo bio je nadljudski. Krv mu je opet navrla u glavu a žile na sljepoočnicama samo što nisu prsnule.

»Droljlo!« prodere se mahnito. »Prokleta droljlo! Kopile si mi uvalila u gnijezdo...«

Oštro je odjeknulo kad ga je Bess McDonald žestoko pljusnula. Očima iz kojih je sijevala srdžba gledala je čovjeka kojeg je mrzila više nego ikoga na svijetu. Onda se naglo okrenula i pošla k vratima. Na pragu je zastala i osvrnula se.

»Ako se noćas dogodi nešto u bandi, Heck Thomas će sutra ujutro saznati tko je za to odgovoran«, dobacila je. Zalupivši za sobom vrata, napustila je prostoriju i ostavila svoga supruga samog i gotovo pomahnitalog od bijesa.

Uzbuđenje Josepha McDonalda tek se polako smirivalo. Činilo mu se kao da se svađa sa ženom jučer odigrala. Odonda je postao drugi čovjek. Od one noći kada je krvlju oblivena Bess ležala na podu pri dnu stubišta, ubijena iz njegove sačmarice, on se nikada više nije nasmijsao.

DJEVOJKE!

tina

JE REVIJA ZA NAS

tina

JE REVIJA SA STRIPOVIMA

tina

PIŠE O NAŠIM RADOSTIMA

tina

PIŠE O NAŠIM BRIGAMA

tina

PIŠE O NAŠIM TAJNAMA

u TINI ćeš naći sebe

u sebi ćeš naći TINU

On ju je ubio, učinio je to namjerno. One mu je noći naniжела suviše boli. Gurnula bi ga u propast, jer nije bilo nikakve sumnje u to da bi otišla do Hecka i sve mu ispričala.

* * *

Joseph McDonald pomisli na Stevea. Moira se jutros zabrinuta raspitivala za njega, ali nitko nije znao kuda se dječak djenuo. Je li možda otkrio nešto što povezuje smrt njegove majke s provalom u banku?

Odmahnuo je glavom. Dječak nije ništa znao o onoj svađi s Bess. On nije nikome pričao da Steve nije njegov sin i odlučio je da to nikada ni ne učini. Prvih se godina morao prisiljavati da s dječakom postupa kao nekad, no dječak, napokon, nije ništa kriv. U svakom slučaju, nikada neće Hecku priuštiti to zadovoljstvo da sazna da je Steve njegov sin.

Prišao je vratima i napustio kuću kroz stražnji izlaz. Nije htio da ga vidi činovnik iz banke. Otvorio je uska vrata što vode u dvorište i otišao do staje. Učinilo mu se da je u staji čuo tiho zveketanje, ali onda mahne glavom. Bit će da je već pri kraju sa živcima. Zacijelo su konji izazivali štropot.

Ušao je u staju i pošao u komoricu za oruđe. Maknuo je ustranu lopatu i pijuk i nagnuo se nad sanduk.

Zadovoljno je kimnuo kad je među prstima osjetio hladan čelik puške. Izvukao ju je. Laka jeza mu prostruji tijelom. S tim je oružjem ubio dvoje ljudi: svoju ženu i Quincyja Jonesa.

Kada se oslobodi toga tereta neće postojati više ništa čime bi se mogla dokazati njegova krivica.

— Ne vadite, valjda, ovu pušku zato da biste je se, napokon, zauvijek riješili? — reče hladan glas iza njega. — Ona je, ustalom, moj jedini čvrsti dokaz.

Joseph McDonald se naglo okrene i izbuljenih se očiju zablene u šerifa.

XV

Heck Thomas zamijeti svjetlucaње u Josephovim očima. Znao je da je sada bliži svome cilju nego ikada ranije.

— Sve ste dobro smislili, McDonalde — nastavi Heck. — Ali, svaki zločin kad-tad iziđe na vidjelo.

Josephovo se lice izobličilo. Htio je ostati miran, ali kada je čuo od Hecka iste riječi što mu ih je žena govorila one noći, više se nije mogao obuzdati. Trgnuo je sačmaricu i uperio je u šerifove grudi.

— Ustrijelit ću te, Thomase — procijedio je promuklo. — Više mi nećeš stajati na putu. Činiš mi neprilike otkako smo se prvi puta sreli...

Heck Thomas je mirno stajao. Htio je pustiti Josepha McDonalda da govori, ali bankar je zašutio. U očima mu se nazirala želja za ubijanjem. Heck Thomas se nadao da puška nije nabijena.

— Budite razumni i priznajte svoje zločine — progovori Heck mirno prije no što otežate sebi položaj još jednim umorstvom.

Joseph McDonald prasne u smijeh. Bio je to isprekidani, luđački grohot koji mu nije izmijenio ni izraz očiju. Još je malo podigao cijev puške.

— Kad povučem otklonac bit ću, napokon, izvan svega — promrši Joseph tiho. — Ti si još jedini koji mi možeš biti opasan.

— Varate se — odvrati Heck. Gleđao je oštro u bankara da mu ne bi izmakla njegova reakcija na slijedeće riječi: — Što mislite, odakle znam da ste ovdje sakrili sačmaricu iz koje ste ubili Bess i Quincyja?

Joseph McDonald problijedi poput bijelo okrečena zida.

— Ne izgovaraj njeno ime, kurvišu! — razdera se odjednom. Puška mu trzne u rukama.

Heck Thomas opazi kako Joseph napinje kokote.

Istoga se trenutka baci ustranu. Još je zamijetio svjetlocrven plamen iz lijeve cijevi i osjetio prodornu bol što mu se širila lijevom rukom dok je padao.

Joseph McDonald potrči iz izbe prema vratima staje. Sačmarica mu je još bila u rukama.

Heck se otkotrlja na drugu stranu i potegne revolver. Podigao ga je, ali nije opalio. Nije htio ubiti Josepha. Morao je od njega saznati istinu. Ni više ni manje.

Podigao se hvatajući se desnom rukom za stijenu izbe i potrčao za Josephom. Lijeva mu se ruka, lišene snage, klatila uz tijelo. Košulja mu je bila poderana i polako se natapala krvlju.

Heck se na to nije osvrtao. Istrčao je iz staje i vidio Josepha kako nestaje u uskom tamnom hodniku

što na pobočnoj strani kuće vodi na glavnu ulicu.

Heck opali iz revolvera. Pucao je visoko da ne bi pogodio McDonald. Htio ga je samo prisiliti da stane.

Joseph McDonald nije mario za zrno što se iznad njegove glave zabilo u vrata koja je upravo otvarao. Ni ne trгнуvši se, izjurio je na glavnu ulicu.

Obuzeo ga je strah. On, koji je uvijek bio hladan kao led i doraštao svakoj situaciji, sada je izgubio živce.

Moirra je stajala gore, na stubištu koje vodi u bankarov stan. Viknula je za njim:

— Oče! Oče, što ti je?

Nije je čuo. Bježao je poput progunjene zvijeri. Kuda će? Ugledao je Greenfineldovu staju za iznajmljivanje i potrčao prema njoj. Bio mu je potreban konj.

Oštar šerifov glas prodre mu u svijest. Začuo je mukli prasak. Tik do njegovih nogu hitac uzvitla oblacić prašine.

Joseph se zaustavi. Polako se okrene i pogleda prema šerifu. Činilo se da je, napokon, došao k svijesti.

Heck Thomas spusti revolver u navlaku. Davolski ga je boljela lijeva ruka. Pokušao je ne misliti na to. Ukočeno je motrio čovjeka koji je stajao nasred glavne ulice i čekao ga sa sačmaricom u rukama.

Heck nije ni zamijetio da su se nogostupi punili ljudima. Doktor Gardiner je izišao pred svoju kuću, postrance od McDonald. Iznenađeno je promatrao dvojicu ljudi na ulici.

Kad se šerif približio na deset koraka do Josepha, ovaj podigne pušku.

— Stani, Thomase! — viknuo je. — ili želiš progutati i drugi šnöp?

Heck Thomas je polako išao dalje. Govorio je glasno i razgovjetno, tako da ga je svatko mogao čuti:

— Joseph McDonald, uhićujem vas zbog lažne izjave svjesno dane pred sudom i zbog ubojstva Quincyja Jonesa.

Mještanima Santa Rite zastane dah. Sve su oči bile uprte u Josepha McDonalda.

Joseph prasne u luđački smijeh.

— A kako ćete dokazati svoje bezumne optužbe, šerife? — upita gotovo krikom.

— Imam svjedoka — mirno uzvraća Heck.

— A smijem li saznati njegovo ime? — upita McDonald. — Ne mislite valjda na onog robijaša iz Yume?

— Robijašem je postao zbog vas, McDonald — odgovori Heck. — Ne, ne mislim na Claytona. Moj je svjedok vaš vlastiti sin Steve.

Joseph McDonald je pomišljao na sve samo ne na to.

Otvorio je usta i opet ih zatvorio. Zdvojno je hvatao zrak. Lijeva mu se ruka podigne na grud i zgrči.

— To nije istina! — procijedi hripavo. — To je laž Thomas. Želite me uvući u stupicu, ali to vam neće poći za rukom.

Heck se na trenutak bio zaustavio, a sada je opet krenuo prema McDonaldu. Ispružio je ruku.

— Dajte mi pušku, McDonald — naredi. Bio je posve miran. Dotad je razmišljao kako će u ovom tre-

nutku osjetiti zadovoljstvo, no sada u njemu nije bilo ničega. samo velika praznina.

Joseph McDonald je opet podigao pušku. Heck Thomas je bio natistu da je i desna cijev nabijena, ali nije htio vjerovati da bi se Joseph odvažio pucati u njega, ovdje posred glavne ulice, pred očima cijeloga grada.

Visok podrhtavajući glas presijeca Hecka.

— Stani, Heck! On će te ustrijeliti!

Heck okrene glavu. Ugledao je Stevea McDonalda. Dječak je stajao na nogostupu pred salunom. U ruci mu je bila vinčesterka.

Heck Thomas polako mahne glavom. Htio je smiriti dječaka, no Steve je bio suviše uzbuđen. Heck zamijeti kako se šire dječakove oči dok je dizao cijev puške.

Istog trenutka, krajičkom oka Heck spazi kretnju Josepha McDonalda.

Heck je djelovao nagonski.

Bacio se u stranu.

Prasak sačmarice gotovo mu je probušio bubnjiće. Kao igle, zabili su mu se isjeckani komadići olova u ruku i u desnu stranu grudi.

Posrnuo je i pao licem u pijesak. Pred očima su mu zaigrali crveni kolutići. Borio se protiv nesvjestice što ga je obuzimala, a onda opet razabere šumove oko sebe.

Čuo je brze korake koji su mu prilazili. S mukom se okrenuo i sjeo. Podbočio se desnom rukom iako ga je žestoko boljela sve do ramena.

Prvo što je ugledao bio je Joseph McDonald.

Bankar je ležao na ledima u prašini ulice. Na lijevoj strani njegova

prsluka širila se tamnocrvena mrlja.

Jedna sjena padne na Hecka. Podigao je glavu.

Steve McDonald je stajao između njega i svoga oca. Ramena su mu se tresla. U ruci je još držao vinčesterku.

Heck Thomas je mislio da je Joseph McDonald mrtav. Tada zamijeti kako mu se nadimlju grudi. Pri svakom udisaju kuljala je krv.

Heck Thomas stisne zube i počeo puzati prema bankaru. Dječak se nije micao. Stajao je ukrućeno i tupo zurio u čovjeka u kojega je pucao.

Heck još nije prešao ni polovicu od pet koraka što su ga dijelili od McDonalda, kad začuje hripav bankarov glas. Mogao je još samo šaputati, ali Heck je njegove riječi čuo neprirodnom jasnoćom.

— Kopile! — kazao je, i Heck isprva pomisli da je to namijenjeno njemu. Ali slijedeće su ga riječi zgranule.

— Kopile — ponovio je McDonald. — Da sam te barem otjerao iz kuće kad mi je ona drolja, tvoja majka, pljusnula u lice da ti nisam otac Ubojicu mi je uvalila u gnijezdo! Thomasovo kopile! Ubojicu...

Navala krvi u usta zagušila mu je riječi.

Doc Gardiner se prigne i okrene Josephovu glavu ustranu da se ne bi ugušio. Bilo je prekasno. Joseph McDonald bio je već mrtav. Heck Thomas nadljudskim naporom ispruži ruku prema dječaku. Nije ga više dohvatio. Steve je bacio pušku u prašinu i potrčao kao mahnit.

Heck viknu za njim, ali dječak kao da ga nije čuo.

— Zadržite ga pobogu! — htio je viknuti, ali više nije mogao izustiti ni glaska. Crna mu koprena zamuti svijest i nije ni osjetio kako je pao naznak.

XVI

Heck Thomas je sjedio na stolici u sjeni nadstrešnice pred svojim uredom. Tiho se smješкао gledajući svoj grad utonuo u mrtvilo sieste.

Već su gotovo zarasle rane i grudi i njemu. Grudi i ruke bile su mu, doduše, još u ovojima, ali ozljede ga više nisu boljele. Iza sebe, u uredu, čuo je vrziranje Franka Buckhorna. Mladac je pospremao prostoriju. Heck Thomas ga je uzeo za pomoćnika. Nije htio ponoviti pogrešku koju je bio učinio s Louisom Elkinsom. Ako bude s Frankom ispravno postupao i istjerao iz njega divljinu i silovitost, iz momka se može iskukuljiti dobar šerif.

A Santa Riti će uskoro biti potreban novi šerif. Heck je čvrsto odlučio da se povuče u mir i da pomogne svom sinu u podizanju ranča u Coloradu.

Nasmiješio se pomislivši na Stevea i osjeti se nekoliko godina mlađim. Sada je pred sobom opet imao cilj. Imao je nekoga za koga se isplatilo živjeti.

Pogledao je niz ulicu kad je začuo tihu škripu vrata. Čovjek je stajao pred bankom. Pozdravio je preko ulice prijateljskim smiješkom.

Čovjek se zvao Dan Turley. Bio je to novi vlasnik banke. Steve i Moira su je prodali, a kada su obestetili građane Santa Rite, Moira je otputovala svojoj tetki u San Francisco.

John Clayton je također, prije tjedan dana, napustio Santa Ritu. On je iz ostavštine Josepha McDonalda primio deset tisuća dolara. Odjahao je u Nevadu, kraj u kojem je proveo djetinjstvo. Heck je vruće želio da mu nov početak bude uspješan.

Na drugoj strani ulice jedna je žena izišla na nogostup i isprašila krpu. Heck joj prijazno kimnu. Martha Summitt otpozdravi i brzo se opet povuče u dućan. Bila je to skromna žena koja je posljednjih godina mnogo propatila. Ispričala je Hecku zašto je njen muž naručio demoliranje Demingove tiskare, a zatim pucao na Claytona i njega.

Dave Summitt je sudjelovao u organiziranju one provale u banku. Kao udio dobio je trideset tisuća dolara. Za taj je novac kupio dionice

nekeog rudnika srebra koji se poslije pokazao jalovim. Izgubio je sav novac. Kad se pojavio Clayton, Dave se uplašio da će se otkriti istina o provali u banku. U tom bi slučaju morao vratiti onih trideset tisuća dolara, a to bi ga sasvim uništilo, a povrh toga dospio bi i u zatvor.

Sada je sve prošlo i Heck Thomas je imao osjećaj da ljudi Santa Rite opet slobodno dišu.

Zadovoljno se nasmiješio i naslonio na topao zid svoga ureda.

Začuo je već iz daleka topot kopita. Polako je ustao i oslonio se o ogradu nogostupa. Pogledao je prema sjeveru i kada je razabrao mlada čovjeka, ispod čijeg je šešira virio čuperak svijetlo-plave kose, znao je da je počelo novo razdoblje u njegovo životu. Možda najvažnije.

(K r a j)

ZA SVAKU ŽENU

Ako se odlučite:

- da se odijevate onako kako sami želite
- da uštedite novac
- da budete elegantni

sve to, bez ičije pomoći i bez ikakvog predznanja omogućit će vam do sada i najbolja i u Evropi najtiražnija knjiga

KROJENJE I ŠIVANJE

knjigu su napisali najpoznatiji njemački stručnjaci a izdala je poznata ženska revija »NEUE MODE« iz Hamburga.

Kupon narudžbe za knjigu

»KROJENJE I ŠIVANJE«

Naručujem pouzećem — poštom knjigu »Krojenje i šivanje« po cijeni od 70,00 dinara i troškovima poštarine.

Ime i prezime naručioca:

Mjesto stanovanja (poštanski broj):

.....

Ulica i broj:

Kupon narudžbe slati na adresu: Vjesnikova Press Agencija, 41000 Zagreb, Ljubice Gerovac 1.

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

59. W. Connor: KANJON SMRTI
60. L. L'Amour: KLAN SACKETTOVIH
61. D. Dean: OŠIŠANA OSVETNICA
62. D. Dean: VATRENA OSVETA
63. J. Gilmoor: LOV NA SVJEDOKE
64. C. Hunter: ALI TADA SE POJAVIO SAM
65. F. Glaser: VRIJEME OBRAČUNA
66. F. Short: NI PAKAO ME NEĆE
67. R. Ullman: JACKSONOV KLAN
68. G. Lord: TAJNI TOVAR
69. W. O'Connor: STOTINU DANA PAKLA
70. F. Short: SKINITE HULJU IZ SEDLA
71. A. C. Morgan: REVOLVERAŠI SU ČEKALI
72. L. L'Amour: BRACA SACKET
73. H. Werner: ZLOČIN OTACA
74. L. Wallis: U OLOVNOJ OLUJI
75. C. Martin: IZASLANICI PAKLA
76. R. McLeod: TEŽAK PUT DO MEKSIKA
77. R. Hogan: OVAJ GRAD PRIPADA JESSUPOVIMA
78. S. C. Lawrence: TEKSAŠANIN
79. Paul Evan Lehman: PAKAO U NOVOM MEKSICU
80. H. S. Sharon: DRUŽINA SMRTI
81. L. Ernenwein: SNJEŽNI JAHAČI
82. L. L'Amour: UTAH BLAINE
83. F. Short: ZAŠTITNIK IZ TEKSASA
84. Hal Warner: LEŠINARI TONTO BASINA
85. John Gilmoor: PAKLENA PJESMA PUSTINJE
86. William O'Connor: DVOBOJ S PRIJATELJEM
87. Al Cody: NA STRANI INDIJANACA
88. Jim Sheridan: NAMAMI VUKOVE U ZAMKU
89. H. S. Sharon: SMRTI U SUSRET
90. H. S. Sharon: ĐAVOLJI RANC
91. Clay Hunter: USAMLJENIK S RIO BRAVA
92. Robert Ullman: MOHIKANINA DRUŽBA
93. H. S. Sharon: LOV NA DOLAR
94. Robert Ullman: ŠANSA ZA BENA
95. Shepard Rifkin: PUT KINGA FISHERA
96. L. L'Amour: DOLINA MIRA
97. H. Haton: KONJANICI IZ PAKLA
98. B. Arthur: DVA REVOLVERA
99. Dudley Dean: TVRD ORAH
100. D. B. Newton: POVRATAK OSVETNIKA
101. H. S. Sharon: OSVETA BUNTOVNIKA
102. H. S. Sharon: PLJAČKA U LOS ALAMOSU
103. J. T. Edson: ČOVJEK KALIBRA 44
104. Matt Chisholm: POBJEDA MCALLISTEROVIH
105. Lee Martini: ZLODUH SANTA RITA

U PRIPREMI:

106. Robert Ullman: KOLORADO KID

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA

**BIBLIOTEKA KRIMINALISTIČKO
— LJUBAVNIH ROMANA**